

Основна школа „Михаило Младеновић Селја“

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ЗА ПЕРИОД ОД ШКОЛСКЕ 2022/2023. ДО 2025/2026. ГОДИНЕ

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- **Сврха програма образовања:**

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, кулурне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

- **Циљеви и задаци програма образовања су:**

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних и социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

Основна школа „Михаило Младеновић Сеља“

Школски програм за шести разред основног образовања и васпитања

План наставе и учења у шестом разреду

Редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Нед.	Год.
1.	Редовна настава	29	1044
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатна настава	1	36
4.	Слободне наставне активности	1	36
Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
		Нед.	Год.
1.	Српски језици и књижевност	4	144
2.	Страни језик –Енглески језик	2	72
3.	Историја	2	72
4.	Географија	2	72
5.	Биологија	2	72
6.	Математика	4	144
7.	Физика	2	72
8.	Информатика и рачунарство	1	36
9.	Техника и технологија	2	72
10.	Ликовна култура	1	36
11.	Музичка култура	1	36
12.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
	УКУПНО	26	936
Редни број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Верска настава	1	36
2.	Други страни језик – Руски језик	2	72
	УКУПНО	3	108
Редни бр.	В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ		
1.	Вежбањем до здравља	1	36
2.	Музиком кроз живот	1	36
	УКУПНО	1	36

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		НЕДЕЉНО	ГОДИШЊЕ
1	Час одељењског старешине	1	36
2	Екскурзија	2 дана годишње	

А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: СРПСКИ ЈЕЗИК**Циљеви и задаци**

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама;
- развијање осећаја за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова.

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова систематизације
I	Језик	63	36	20	7
	Граматика	58	35	18	5
	Правопис	5	1	2	2
II	Књижевност	46	28	12	6
	Школска лектира	36	23	8	5
	Домаћа лектира	10	5	4	1
III	Култура изражавања	35	20	9	6
	Говорно изражавање	10	4	2	2
	Писмено изражавање	25	16	7	4
Укупан бр. час		144	84	41	19

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		основни	средњи	напредни
Језик: -Грамматика (подела речи на преосте и сложене, подела гласова (самогласници и сугласници); гласовне промене(палатализација, сибиларизација, непостојано а, јотовање, једначење сугласника по звучности и месту творбе, губљене сугласника); Глаголски облици(аорист, футур 2, потенцијал, трпни глаголски продев, императив, имперфекат, плускавамперфекат, глаголски прилози); независна и зависна реченица -Правопис (писање вишечланих географских имена, писање Ви и Ваш, писање одричних придевских заменица, писање сложеног футура, аориста и потенцијала, писање речи у којима се одступа од гласних промена(примери. Бранки – Бранци...))	Групни,индивидуални,фронтални,рад у пару	-зна поделу гласова, - речи дели на слоге код двосложних речи, -препознаје гласовне промене у једноставним примерима -препознаје глаголске облике,зна да препозна у ком су времену -може да одреди границу између две просте реченице -зна да напише речи од више слова(нпр:Нова Варош,Мали Мокри Луг...) -правилно користи одричне заменице(нпр:ни од каквог) -уме да у приватном и службеном обраћању користи заменицу Ви -зна правило да слово К никад не прелази у Ц и Ч,код властитих имена(нпр:не каже се СлавЦи-СлавЧин) -зна да аорист глагола бити гласи ја бих, ми бисмо	- разликује просте речи од сложених; препознаје корен речи, -разликује речи са две гласовне промене -зна начине грађења глаголских облика -препознаје зависну реченицу	-уме да препозна, објасни и именује гласовне промене - зна да одреди независну и зависну реченицу - зна и доследно примењује правописну норму
Књижевност:	ВФН,	-повезује наслове прочитаних	-разликује основне	-уочава битне елементе

-одломци из књижевних дела, приповетке и песме из читанке за шести разред, Клет 2014., Београд; -Лектира (Косовски циклус, циклус Марка Краљевића, песме из читанке и две песме по избору ученика); романи(Орлови рано лете, Дечаци Павлове улице); стилске фигуре(контраст и градација)	групни,индивидуални,фронтални,рад у пару	књижевних дела са именима аутора тих дела - зна о чему се говори у прочитаном делу	књижевне родове:лирику, епику и драму - препознаје и зна да користи контраст и градацију	књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, место и време радње, лик... - самостални истражује и доноси судове о прочитаном
Језичка култура: -усмено изражавање - писмено изражавање	Индивидуални, фронтални, групни, Говорне, писане вежбе, задаци у вежбанкама и домаћи задаци и пројекти	-разликује приватно и службено писмо	-уме да преприча текст - уме да састави приватно писмо	-повезује информације и идеје изнете у текст - уочава јасно исказане односе (временски след, средство-циљ, узрок-последица) - изводи закључак заснован на једноставнијем тексту - уме да напише службено писмо (молба за одсуство из школе)

Наставни предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета:

- Упознавање морфолошких, граматичких и лексичких структура енглеског језика кроз комуникативни приступ учењу и кроз теме које су блиске ученицима, а организоване око 6 главних целина.
  - Упознавање са интонацијом енглеског језика и њеном важношћу у свакодневном говору.
  - Разумевање дијалога, прича и других врста текстова које ученик чује уживо или са видео записа.
  - Упознавање са комуникативним функцијама језика нпр. тражење и давање обавештења, описивање лица и предмета, изражавање допадања и недопадања итд.
  - Учествовање у комуникацији и поштовање социјално-културних норми комуникације.
  - Разумевање писменог текста (технике и правила читања, разумевање непознатог текста који се углавном састоји од познате језичке грађе...).
  - Писмено изражавање (основна правила ортографије, писање краћег текста, писма, електронског писма...).
  - Упознавање са елементима цивилизације и других школских предмета.
- Ови циљеви постижу се применом метода и техника у настави особених за комуникативну наставу страних језика.

Разред: **шести**

Годишњи фонд часова : **72**

НАСЛОВ УЦБЕНИКА: Right on2 (Уџбеник и радна свеска за 6. разред основне школе)

АУТОР: Jenny Dooley

ИЗДАВАЧ: *Фреска*, Београд, Србија у сарадњи са *Express Publishing* – ом, Велика Британија, 2019.

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:	Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:			
1. Starter Поздрављање; Представљање себе и других и тражење/ давање информација о себи и другима; тражење/давање основних информација о себи и другима; изражавање припадања и поседовања; изражавање хронолошког времена.	- разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - размене једноставније информације личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - опишу радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; - разумеју једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; - питају и кажу шта неко има/нема и чије је нешто.	Речи и изразе који се односе на теме –државе и националности, бројеве (основне и редне), чланове породице, узраст, речи и изразе који се односе на кућу, просторије у кући, намештај, сате, дане, месеце, годишња доба, школске предмете; језичке садржаје <i>Are you from Spain? - No, I'm not. I'm from Argentina. (to be); Can you do martial arts? (can); Kristy has got three cousins. (have got); Where are my gloves? I can't find them. (Subject/Object pronouns); This is their classroom. Ours is room A2. (Possessive adjectives/pronouns) Peter is Kim's husband. (Possessive case); mouse – mice (Plurals) This is a scarf and these are trousers. (this/these – that/those – there is/there are); There's a carpet under the coffee tables. (Prepositions of place);</i> кратких текстова и дијалога који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.	4	0	4

2. Module 1 My World Описивање радњи у садашњости; описивање радњи у прошлости; описивање бића, предмета, места, појава.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл. - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.	Речи и изразе који се односе на теме – речи и изразе који се односе на физички изглед и одећу, активности у слободно време, понашање, осећања и карактер; језичке садржаје <i>have a great time, make a mistake (do, have, make, take phrases)</i>; <i>They walk to school every day. He doesn't leave home at 7:00. Does he have lunch at school? Yes, he does. (Present simple)</i>; <i>They are living with me these days. She isn't sleeping now. (Present continuous)</i>; <i>How often do you eat pizza? - I usually eat pizza twice a month. (Adverbs of frequency)</i>; <i>Anna doesn't know. (Stative verbs)</i>; <i>at 12:00, at night, in June, in 2004, on Tuesday, on 6th April (Prepositions of time)</i>; <i>Did you have volleyball practice yesterday, Sally? No, I didn't. It used to be on Tuesdays, but coach changed it to Thursdays. (Past simple – used to)</i>; <i>She was sleeping while he was surfing the Net. (Past continuous)</i>; кратке текстове и дијалоге који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.	11	4	7

3. Module 2, Fit for life Описивање радњи у прошлости; изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза; изражавање количине, бројева и цена; описивање бића, предмета, места, појава; изражавање допадања и недопадања.	- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл. - разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагују на њих; - размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе; - саопште правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину и цену; - питају и саопште колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства; - питају/кажу/израчунају колико нешто кошта; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагују на њих; - изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење.	Речи и изразе који се односе на теме – речи и изразе који се односе на спортове, активности, спортску опрему, категорије хране, здравствене проблеме и њихово лечење и делове тела; језичке садржаје <i>Have you beento Rome?No, I haven't.</i> <i>I've visited Milan,though. (Present perfect);She has known him for five years. He has lived here since 2010.I've just finished my homework. I've already done my homework.(for – since – just – already –never/ever – yet);</i> <i>How much milk do you drink every day? Three glasses. (C/U nouns – quantifiers); Don't go out! Stay home until you feel better. (Imperative);</i> кратке текстове и дијалоге који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.	10	4	6

4. The First Written Test Описивање радњи у садашњости; описивање радњи у прошлости; описивање бића, предмета, места, појава; изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза.	- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагују на њих.	Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у наставним темама 1, 2 и 3; задатке слушања, читања и вођеног писања.	3	0	3
5. Module 3 Fun Time! Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања); описивање бића, предмета, места, појава; изражавање мишљења; исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања.	- разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагују на њих; - размене једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопште шта они или неко други планира, намерава, предвиђа; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражавају мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; -разумеју уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагују на њих; -изразе жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима.	Речи и изразе који се односе на теме –речи и изразе који се односе на забавне активности, места за забаву, врсте телевизијског програма, различите врсте филмова и музичке инструменте; језичке садржаје <i>go/roller skating, have a sleepover on Friday night (go/do/have phrases); I'll be back in an hour. Don't worry. Look at the sky! It's not going to rain today. John's leaving tomorrow. (will – going to – presentcontinuous (future meaning)); Both action and fantasy films are great. Neither thrillers nor soap operas are funny. (both/neither/either); The film was boring. We were bored. (-ing/-ed adjectives); If/When water reaches 0°C, it freezes. If you study, you'll get good grades. (Conditionals Type 0/1);</i> кратких текстова и дијалога који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.	10	4	6

6. Module 4 Allthingshightech Описивање бића, предмета, места, појава; изношење предлога и савета; .	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење; - упуте предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе.	Речи и изразе који се односе на теме – речи и изразе који се односе на уређаје, занимања, компјутере, компјутерски језик, видео игре; језичке садржаје <i>Can I go out? He could/may/might come to the party. You mustn't touch the exhibits. I had to go to the dentist yesterday. You should drink more water. Shall I wash the dishes? (modals) I'd love to go shopping with you. We decided to spend a day at the exhibition. (to) infinitive – -ing form</i> кратке текстове и дијалоге који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.	9	3	6
7. Module 5 Be Green Описивање бића, предмета, места, појава; разумевање и давање упутстава; упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих.	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; - разумеју једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; - упуте предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе.	Речи и изразе који се односе на теме – речи и изразе који се односе на очување животне средине дивље животиње, кућне послове; језичке садржаје <i>The news is shocking. The team is playing well. The team are wearing blue jerseys. (Singular – Plural nouns); I've booked a room in a hotel. The room costs £50 per night. (Indefinite/Definite articles); Mark wants to read a book. - Why don't you give him the one you bought last month? (One/Ones); It was such a difficult rescue! It was such bad news! What nice T-shirts! (Exclamations); That's the woman who/that works at the school canteen. (Relative pronouns); Would you like something to eat? There isn't anything in the bag. Are there any lions in the zoo? There is nothing to see. (some/any/no/every & compounds); Turn off the light when you leave your room. (Imperative);</i> кратке текстове и дијалоге који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.	7	3	4

8. The Second Written Test Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања); описивање бића, предмета, места, појава; изражавање мишљења; изношење предлога и савета.	- разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагују на њих; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања - изражавају мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; - упуте предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе.	Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у наставним темама 5, 6 и 7; задатке слушања, читања и вођеног писања.	3	0	3
9. Module 6 Roundwe go! Исказивање просторних односа и упустава за оријентацију у простору; описивање бића, предмета, места, појава.	- разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговоре на њих; - затраже и разумеју обавештења о оријентацији/положају предмета и бића у простору и правцу кретања; - опишу правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.	Речи и изразе који се односе на теме – речи и изразе који се односе наместа у граду, услуге, знакове на јавним местима, географске појмове, природне појаве, временске прилике, путовања, превозна средства и материјале; језичке садржаје <i>First, go down Apple Street and turn left into Marple Street. (Preposition of place/movement) The museum is older than the library. The Pacific Ocean is the deepest ocean in the world. (Comparative – Superlative) Kate is always early. (Adverbs) They've got some lovely woollen scarves here. (Adjectives/Order of adjectives) One day, we were walking along the beach. Suddenly, we heard people screaming. (Linking words);</i> кратке текстове и дијалоге који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.	10	4	6

10. Festivities Описивање и честитање празника; описивање радњи у садашњости; описивање радњи у прошлости; описивање бића, предмета, места, појава.	- честитају, захвале се и извине се користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл. - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.	Речи и изразе који се односе на празнике Ноћ вештица, Ноћ Гаја Фокса, Нову годину, Дан светог Патрика и на Дан мајки; језичке садржаје –краткетекстове и дијалогекоји се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу) ; сличности и разлике у културама.	5	2	3
Укупан број часова (збирно)			72	24	48

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

(годишњи фонд: 72; недељни фонд: 2)

СЛОБОДНА АКТИВНОСТ:Историјска секција: Годишњи фонд 32: недељни фонд :1

Циљ предмета: **Циљ предмета:** **Циљ** наставе и учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

ИС.1.1.1, ИС.1.1.2 ИС.1., ИС.1.1.4, ИС.1.1.5, ИС.1.1.6, ИС.1.1.ИС.1.1.9,
 ИС.1.1.10, ИС.1.2.ИС.1.2.2.ИС.1.2.3, ИС.1.2.4, ИС.1.2.5, ИС.1.2.8.ИС.2.1.2, ИС.2.1.4, ИС.2.1.5.
 ИС.2.1.6, ИС.2.2.1, ИС.2.2.2, ИС.2.2.3, ИС.2.2.4. ИС.3.1.1.ИС.3.1.2, ИС.3.1.3, ИС.3.1.4, ИС.3.1.6.
 ИС.3.2.1, ИС.3.2.2 ИС.3.2.4, ИС.3.2.5, ИС.3.2.6, ИС.3.2.7

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
1.ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ (3)								
– пореди историјске појаве;повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности;разликује споменике различитих епоха, са	Основи проучавања прошлости Основне одлике периода средњег века и феудалног друштва (појмови <i>средњи век, нови век, феудално друштво, структура, друштвене категорије, вазални односи</i>).хронолошки и просторни оквири). Историјски извори за историју средњег века и раног новог века и њихова сазнајна вредност	Фронталан Индивидуалн и.групни . комбинован	Монолошка Дијалогска Текст-метода Илустративн о- демонстрати вна метода, комбинован .	Слушање Анализа Синтеза Увиђање Посматрање Дискусија	Уџбеник,Е- уџбеник Историјска читанка и историјска карта,пројекто р, видео бим, лаптоп,ПППрез ентације зидне географске карте, историјски извори,фотогр афије, у случају потребе Гугл учионоца,Гугл	Математика, Географија Верска настава, Лиовна култура, Музичка култура Српски језик Техника и технологија	Оцењивање наученог (сумативно) 15. минутни тестови, квзови онлајн упитници после програмске целине (теме),извештаји, есеји. Оцењивање за учење (формативно) Посматрање, усмено	IX

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
посебним освртом на оне у локалној средини;	(писани и материјални).				е мит и Гугле квизови, Зум видео часови, Вајбер групе за комуникацију и видео часови		испитивање, активност на часу.дискусије, домаћи задаци	
2. ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (20)								
– образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; пореди историјске појаве; приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; сагледа значај и улогу	Европа, Средоземље и Српске земље у раном средњем веку Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи (германска и словенска племена, Бугари, Мађари, Викинзи). Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство, Арабљани). Религија у раном средњем веку (христијанизација и хришћанска црква, Велики раскол, ислам). Српске земље и Балканско полуострво (досељавање Срба и Хрвата, односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља, христијанизација, ширење писмености). Истакнуте личности: Јустинијан, Карло Велики, кнез Властимир, цар Симеон, Јован Владимир, Василије II, краљ Михаило, Ћирило и Методије.	Фронталан Индивидуални. групни комбинован	Монолошка Дијалошка Текст-метода Илустративна о-демонстративна метода комбинован	Слушање Анализа Синтеза Увиђање Посматрање Дискусија	Уџбеник, Е-уџбеник Историјска читанка и историјска карта, пројектор, видео бим, лаптоп, ПП презентације зидне географске карте, историјски извори, фотографије, у случају потребе Гугл учионица, Гугл е мит и Гугле квизови, Зум видео часови, Вајбер групе за комуникацију и видео часови	Српски језик и књижевност – настанак словенских језика и књижевност и Косовски циклус; косовска легенда, Ликовна култура – историја уметности средњовековна уметност: цркве, катедрале, цамије, синагоге, фреске, арабеске, иконе Музичка култура – химна Св. Сави, духовна музика	Оцењивање наученог (сумативно) 15. минутни тестови, квизови онлајн упитници после програмске целине (теме), извештаји, есеји. Оцењивање за учење (формативно) Посматрање, усмено испитивање, активност на часу. дискусије, домаћи задаци	IX X XI.

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
истакнутих личности у датом историјском контексту; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку;;илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;;повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);идентификује основне одлике и промене у начину производње у веку;на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава);						Енглески језик – The plague:1348-1349,Легенда о краљу Артуру, Magna Karta Веронаука – хришћанство у средњем веку; црква као носилац друштва и држава средњег века Техника и технологија Георафија – Сеоба и Подела Словена, Верске конфесије, познавање карте Ебропе и Србије		

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
3.ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (32)								
– пореди историјске појаве;наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку;идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века;илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву;образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима;на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и	Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку Државно уређење (типови европских монархија; република). Сусрети и прожимања цивилизација и народа (хришћанство, ислам, јудаизам, Крсташки ратови, најзначајнији путописци и њихова путовања – Марко Поло, Ибн Батута и др). Српске земље и суседи (краљевина и царство, деспотовина, аутокефална црква, односи са Византијом, Угарском, Бугарском, Венецијом, османска освајања у југоисточној Европи). Свакодневни живот у Европи	Фронталан Индивидуални. групни комбинован	Монолошка Дијалошка Текст-метода Илустративна о-демонстративна метода комбинован	Слушање Анализа Синтеза Увиђање Посматрање Дискусија	Уџбеник,Е-уџбеник Историјска читанка и историјска карта,пројектор, видео бим, лаптоп,ППрезентације зидне географске карте, историјски извори,фотографије, у случају потребе Гугл учионица,Гугл е мит и Гугл квизови, Зум видео часови, Вајбер групе за комуникацију и видео часови	Српски језик и књижевност – настанак словенских језика и књижевност и ,Косовски циклус; косовска легенда, Слово љубве Стефана Лазаревића, Јефимија-Похвала кнезу Лазару, Запис на Косовском стубу Стефана Лазаревића,	Оцењивање наученог (сумативно) 15. минутни тестови, квизови онлајн упитници после програмске целине (теме),извештаји, есеји. Оцењивање за учење (формативно) Посматрање, усмено испитивање, активност на часу.дискусије, домаћи задаци	XI XII I II III

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава);сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена;илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација;користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице;учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.повеже визуелне и текстуалне информације са	и српским земљама (двор и дворски живот, живот на селу и граду – занимања, родни односи, правоверје и јереси, куга). Опште одлике средњовековне културе (верски карактер културе, витешка култура, културне области, школе и универзитети, проналасци; писана и визуелна култура код Срба, легенде – Косовска, о краљу Артуру...) Истакнуте личности: Фридрих Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, краљ Милутин, Стефан Душан, кнез Лазар и кнегиња Милица, Твртко I Котроманић, Стефан Лазаревић, деспот Ђурађ, султанија Мара, Ђурађ Кастриот Скендербег, Балшићи, Црнојевићи, Мехмед II Освајач.					Ликовна култура – историја уметности_средњовековна уметност: цркве, катедрале, цамије, фреске, арабеск, еиконе Музичка култура – химна Св.Сави,духовна музика Енглески језик – The plague:1348-1349,Легенда о краљу Артуру, Magna Carta Веронаука – хришћанство у средњем веку; црква као носилац друштва и држава средњег века Основи рачунарства и		

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећањаразликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини;на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности;поређи положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века;идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација;разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у						информатике Географија – Сеоба и Подела Словена, Верске конфесије, познавање карте Ебропе и Србије		

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
локалној средини;								
4.ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (17)								
– образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века;идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);образложи узроке и	Европа, свет и српске земље у раном новом веку Прединдустријско доба (хронолошки оквири, научна и техничка открића, штампа, промене у начину производње, банкарство, успон градова – примери Фиренце, Венеције, Антверпена...). Велика географска открића и колонизација (истакнути морепловци и њихова путовања, сусрет са ваневропским цивилизацијама – Северна и Јужна Америка, Индија, Африка, Кина, Јапан, Аустралија; после- дице). 2 1 Опште одлике културе раног новог века (основна обележја хуманизма и ренесансе;	Фронталан Индивидуални. групни комбинован	Монолошка Дијалогска Текст-метода Илустративн о- демонстра тивна метода комбинован	Слушање Анализа Синтеза Увиђање Посматрање Дискусија	Уџбеник,Е- уџбеник Историјска читанка Историј-зидна историјска карта,пројекто р, висо бим, лаптоп,ПППрез ентације зидне географске карте, историјски извори,фотогр афије, у случају потребе Гугл уџбеника,Гугл е мит и Гугле квизови, Зум видео часови, Вајбер групе за комуникацију и бидео часови	Српски језик и књижевност – настанак словенских језика и књижевност и ,Косовски циклус; косовска легенда, Слово љубве Стефана Лазаревића, Јефимија- Похвала кнезу Лазару, Запис на Косовском	Оцењивање наученог (сумативно) 15. минутни тестови, квизови онлајн упитници после програмске целине (теме),извештаји, есеји. Оцењивање за учење (формативно) Посматрање, усмено испитивање, активност на часу.дискусије, домаћи задаци	IV V VI

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
последике историјских догађаја на конкретним примерима;пореди историјске појаве;сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку;илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација;илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву;учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања;разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом	књижевност, политичка мисао, промене у свакодневном животу, обичаји и веровања – прогон „вештица“...).1 Реформација и противреформација (узроци, протестантизам, католичка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови).1 Појава апсолутистичких монархија (промене у државном уређењу, централизација државе, положај владара).1 Врхунац моћи Османског царства (освајања, држава и друштво).1 Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (обнова Пећке патријаршије; мењање верског и културног идентитета – исламизација, покатоличавање, унијаћење; учешће у ратовима, отпори и сеобе, положај и привилегије, Војна крајина).4 Истакнуте личности: Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Кри- стифор Колумбо, Фернандо Магелан, Леонардо да Винчи, Мике- ланђело Буонароти, Николо Макијавели, Никола Коперник, Исак Њутн, Мартин Лутер, Карло V и Филип II Хабзбуршки, Елизабета I, Вилијам Шекспир,					стубу Стефана Лазаревића, Ликовна култура – историја уметности_ средњовековна уметност: цркве, катедрале, цамије, фреске, арабеске иконе Музичка култура – химна Св.Сави,духовна музика Енглески језик – The plague:1348-1349,Легенда о краљу Артуру, Magna Carta Веронаука – хришћанство у средњем веку; црква као носилац друштва и држава средњег века		

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
веку;идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века;поређи положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини.	Луј XIV, Сулејман Величанствени, Мехмед-паша Соколовић, Арсеније III Црнојевић, Арсеније IV Јовановић.					Основи рачунарства и информатике Географија – Сеоба и Подела Словена, Верске конфесије, познавање карте Ебропе и Србије		

Географија
Циљ

Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природногеографским, демографским, насеобинским, политичкогеографским, економскогеографским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Разред **Шести**
Годишњи фонд **72 часа**
часова

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– Успоставља везе између физичкогеографских и друштвеногеографских објеката, појава и процеса;	ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	Друштвена географија, предмет проучавања и подела
– одређује математичкогеографски положај на Земљи; – анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте; – оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе;	ГЕОГРАФСКА КАРТА	Географска/картографска мрежа Географска ширина и географска дужина, часовне зоне Појам карте и њен развој кроз историју Елементи карте (математички, географски и допунски) Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти Подела карата према садржају и величини размера Оријентација у простору и оријентација карте, мерење на карти, сателитски навигациони системи.
– доводи у везу размештај светског становништва са природним	СТАНОВНИШТВО	Основни појмови о становништву: демографски развитак и извори података о становништву

карактеристикама простора; – анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; – анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група;		Број и распоред становништва на Земљи Природно кретање становништва Миграције становништва Структуре становништва: биолошке и друштвено-економске Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету
– анализира географски положај насеља; – објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету; – доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима;	НАСЕЉА	Појам и настанак првих насеља Положај и географски размештај насеља Величина и функције насеља Типови насеља Урбанизација Град – унутрашња структура и односи са околним простором Село и рурални процеси
– уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; – доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; – вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету;	ПРИВРЕДА	Привреда, привредне делатности и сектори привреде Пољопривреда и географски простор Индустрија и географски простор Саобраћај, туризам и географски простор Ванпривредне делатности Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету Концепт одрживог развоја
– објасни политичко-географску структуру државе;	ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ	Појам и настанак првих држава Географски положај државе

– представи процесе који су довели до формирања савремене политичкогеографске карте света;		Величина и компактност територије државе Појам и функција државних граница Главни град Облик владавине Политичкогеографска карта Европе после Другог светског рата Политичкогеографска карта света после Другог светског рата
– објасни како се издвајају географске регије; илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.	ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	Географске регије и регионална географија Положај и границе Европе Природне карактеристике Европе Становништво Европе Насеља Европе. Привреда Европе Географске регије Европе

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	-Упознати ученике са општим предметом проучавања друштвене географије. -Упознати ученике са друштвено-географским дисциплинама и њиховим предметима проучавања, као и са њиховим везама са другим географским дисциплинама и другим наукама. -Помоћи ученицима да повежу постојећа знања у друштву са географијом као науком.
ГЕОГРАФСКА КАРТА	-Оспособити ученике да усвоје и разумеју појам географска карта, меридијан, паралела, екватор и гринич (при обради користити глобус, карту света) -Оспособити ученике да самостално одређују географску ширину и дужину карти и глобусу (указати на корелацију са математиком). -Оспособити ученике да тумаче различите картографске знаке, да читају и анализирају општегеографске и тематске карте, објаснити начине представљања рељефа на картама. -Оспособити ученике за оријентацију у простору повезивањем већ постојећих знања о начинима оријентације помоћу Сунца,маховине...а такође оспособити ученике за оријентацију помоћу компаса и ГПС уређаја.
СТАНОВНИШТВО	-Упознати ученике са одликама и факторима демографског развоја, распоредом становништва на Земљи као и његовим структурним обележјима (нагласак да буде на обради основних појмова о

	становништву, значају његовог проучавања, као и основним изворима података) -Код ученика развијати свест о значају улоге човека у простору у коме живи -Указати на значај миграционих кретања за савремени демографски развитак -Указати на различите социјалне, етничке и културне групе као важан корак у подстицању толеранције и солидарности. -Приликом обраде садржаја користити географске крте, различите тематске карте, дијаграме, графиконе
НАСЕЉА	-Упознати ученике са основним појавама и процесима у развоју насеља у Србији, Европи и свету (нагласити корелацију са историјом). -Помоћи ученицима да се упознају са основним квантитативним показатељима (нпр:популациона величина градова) -Објаснити најосновнију поделу насеља и указати на функције насеља. -Акценат ставити на процесе у развоју насеља (урбанизација, депопулација, деаграризација)
ПРИВРЕДА	-Упознати ученике са основним појмовима о привреди, факторима развоја привреде и појединих делатности као и утицајем привреде на географски простор. -Оспособити ученике да анализирају утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности. -Указати на то како развој утиче на квалитет животне средине, шта је одрживи развој и због чега је значајан.
ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ	-Упознати ученике са политичкогеографским карактеристикама државе, дефинисати појам државе, њене елементе и указати на време и место настанка првих држава у свету. -Ставити акценат на мотиве (интересе) интеграционих процеса. -Указати на значајне међународне организације (ЕУ,УН,НАТО пакт...)
ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	-Указати ученицима на могућност примене знања из опште (физичке и друштвене) географије у регионалној географији. -Упознати ученике са основним појмовима о континенту (географски положај, границе и величина, природне и друштвене одлике,регије)

Специфичне предметне компетенције

ОБЛАСТ: Развијеност и примена географских способности и вештина за решавање одређених ситуација

Основни ниво

Ученик чита географску карту, употребљава различите географске изворе и

статистичке податке. Употребљава најједноставније мерне инструменте и описује податке које они приказују.

Средњи ниво

Ученик истражује, класификује и приказује елементе географске средине на немој карти, моделом, дијаграмом, табелом, схемом, текстом. Познаје значај примене информационих технологија у свакодневним активностима.

Напредни ниво

Ученик планира и изводи једноставна теренска истраживања, користи и анализира информације о географским чињеницама датим у писаним и електронским медијима, изводи закључке и примењује их у новим ситуацијама. Примењује информационе технологије ради обављања различитих активности.

ОБЛАСТ: Примена географских знања и концептуалног разумевања у одређеним проблемским ситуацијама

Основни ниво

Ученик препознаје, разликује и именује физичко-географске, друштвено-географске и регионално-географске чињенице и наводи њихове вредности за рационално коришћење у свакодневном животу.

Средњи ниво

Ученик идентификује и анализира индивидуалност, разноврсност и распрострањеност физичко-географских и друштвено-географских чињеница, а регионално-географске чињенице, везе и законитости сврстава у одређене појмовне категорије и системе.

Напредни ниво

Ученик анализира и објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у географској средини и предлаже нова решења. Издваја и упоређује географске регије.

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Наставни програм географије представља програм оријентисан на исходе. Исходи су искази о томе шта ће ученици знати, разумети и умети да ураде након обрађене наставне области/теме, односно на основу знања која граде учећи географију. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради, проширује и продубљује кроз три програмске области овог предмета.

Главна карактеристика наставе усмерене на достизање исхода је учење у школи током којег наставник треба да обезбеди услове у којима ће ученик учити:

- смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем онога што учи са оним што је већ учио из географије и других предмета;
- проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема;
- дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;
- критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; предвиђањем последица;
- кооперативно: кроз рад и сарадњу са ученицима и наставником, кроз дискусију и размену мишљења користећи све расположиве изворе знања.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Праћење напредовања ученика је у функцији развоја ученика у достизању исхода. Праћење и вредновање ученика започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на то ће се процењивати његов даљи ток напредовања. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. У ту сврху, сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Наставник треба да подржи саморефлексију (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да их остваре. Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа ученика у току савладавања школског програма. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада: писању и излагању презентација, различитим облицима групног рада, рад на пројектима и сл. Критеријуми бројчаног оцењивања (сумативно оцењивање) су дефинисани Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.

Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Разред: шести

Годишњи фонд часова: 72 часа

ОБЛАСТ/ТЕМА	ОБРАДА	ОСТАЛО	СВЕГА	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО	15	21	36	Компетенција за учење: Рад с подацима и информацијама:

ОСНОВА ЖИВОТА				<i>Комуникација:</i> <i>Одговорно учешће у демократском друштву:</i> <i>Естетичка компетенција:</i> <i>Решавање проблема:</i> <i>Сарадња:</i> <i>Дигитална компетенција:</i> <i>Одговоран однос према околини:</i> <i>Одговоран однос према здрављу:</i>
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	8	8	16	
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	3	3	6	
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	3	3	6	
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	4	4	8	

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
– упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; – повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; – одреди положај органа човека и њихову улогу; – цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; – користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; – хумано поступа према организмима које истражује; – групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	- Грађа живих бића – спољашња и унутрашња. Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. - Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња. - Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање. - Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса. - Откриће ћелије и микроскопа. - Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти). - Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије. Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези.

– табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.		
- направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; - размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; - илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	- Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. - Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења. - Угрожавање живих бића и њихова заштита.
- користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; - хумано поступа према организмима које истражује; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода;	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	- Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. - Пренос наследног материјала. - Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). - Индивидуална варијабилност. - Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. - Значај гајених биљака и припитомљених животиња за

- идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији; - повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.		човека.
– истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; – повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; – групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; – одреди положај непознате врсте на „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	- Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећелијности). - „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). - Организми без једра. Организми са једром. - Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота”.
- одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	- Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. - Бактерије и антибиотици. - Пuteви преношења заразних болести.

супстанци; - збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени		- Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. - Превенција и понашање у складу са климатским параметрима. - Последице болести зависности – алкохолизам.

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	У остваривању наставе потребно је подстицати истраживачки рад ученика основних сличности и разлика спољашње и унутрашње грађе и функционисања различитих живих бића, треба користити школски микроскоп, обрађивати примере из непосредног окружења и водити рачуна да се ученици хумано опходе према живим бићима које истражују. Достизање исхода је могуће кроз различите вежбе и практичне активности ученика као нпр. израда плаката (људско тело, упоредни преглед спољашње грађе: човек, један кичмењак, један бескичмењак, биљка, гљива), квиз, мерење пулса при мировању и физичкој активности, испитивање тока воде кроз биљку, дисековање цвета, размножавање биљака семеном и пелцером, микроскопирање ћелија квасца/инфузоријума/самостално направљених препарата, употреба едукативних филмова (нпр. Живот у капи воде) итд.
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	Знања и искуства ученика стечена у претходном разреду, треба проширити и надоградити појмовима: животна средина, популација, екосистем и еколошка ниша. Теме се обрађују уз више вежби теренског типа. Задаци <i>Истражи и прикажи</i> могу да буду показатељ у којој мери су ученици разумели основне еколошке појмове. Истраживање може да подразумева познат терен, литературу и интернет. Важно је да се обезбеди час за презентовање резултата истраживања, као и да ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника. Акценат треба ставити на односе размножавања када су у питању јединке исте популације и трофичке односе када су у питању јединке различитих популација.

	Приликом обраде абиотичких фактора, не треба инсистирати на груписању већ пажњу усмерити на њихов утицај на раст и развиће. Антропогени фактор треба обрадити кроз различите облике загађења, без улажења у хемијске процесе јер ученици немају потребна знања из ове области. Требало би укључивати ученике у активности за заштиту животне средине, мотивисати их да предлажу акције и да на своје вршњаке делују личним примером.
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	Уводе се нови појмови- ген и ДНК (у једру или ван једра код прокариота), деобе телесних и полних ћелија, количина наследног материјала. Индивидуалну варијабилност организама у популацији треба повезати са механизмом природне селекције, као еволуционим механизмом који доводи до адаптирања организама на услове животне средине. Потребно је подстицати ученике да сами пронађу примере о деловању природне селекције. За вештачку селекцију потребно је да ученици сами истраже које су биљке и животиње људи почели припитомљавати у прошлости и због чега. Природну и вештачку селекцију треба реализовати кроз обраду и табеларно и графичко приказивање неколико различитих примера, са обавезним извођењем закључака. Потребно је ученике подстицати да истражују нове примере индивидуалне варијабилности и резултате прикажу одељењу.
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	Основна идеја коју ученици треба да усвоје је да су сви организми који данас живе на Земљи потомци заједничког претка, који је био једноћелијски организам без формираног једра. Потребно је обрадити улогу ћелија без једра и ћелија са једром у појави вишећелијности. При разврставању и груписању живог света, треба користити филогенетски приступ, односно заједничко порекло, принцип сродности и сличности. Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота” треба да има логички след, који произилази из знања о грађи ћелија.
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	У овој области акценат је на основним чињеницама о превенцији заразних болести, путевима преношења и спречавању ширења. Посебно треба обратити пажњу на антибиотике. Важан део ове области је упознавање са болестима зависности, нарочито алкохолизмом. Неопходно је подстаћи ученике да сами, уз употребу ИК технологија истражују ову област. Градиво на тему климатских промена обрадити у виду пројекта. Препорука је да се за обраду ових појмова <i>повремено доведу стручњаци или одведу ученици у одговарајуће установе.</i>

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика				
Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета; Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; вештине, руковање лабораторијским прибором.	Ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника - Усмено одговарање, свеска евиденције наставника - Редовност доношења домаћег, свеска евиденције	- Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - Домаћи задатак - Проблемски задаци - Пројектна настава - Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова	Свакодневно бележење током године
	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	- Писане провере, свеска евиденције - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције		
	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције		

	стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);			
	ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);			
Ангажовање ученика у настави. Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на такмичењима, -Несебичном пружању помоћи другим ученицима...	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	Свакодневно бележење током године
	висок степен ангажовања ученика (4)			
	уз ангажовање ученика (3)			
	ангажовање ученика (2)			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА

(годишњи фонд 144; недељни фонд: 4)

Циљ предмета: Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за:	
			обраду	остале типове часова
1.	Цели бројеви	24	10	14
2.	Рационални бројеви	45	16	29
3.	Троугао	30	13	17
4.	Четвороугао	20	9	11
5.	Површина троугла и четвороугла	17	7	10
6.	Писмени задаци са исправкама	8		8
Укупно		144	55	89

Назив теме и наставни садржаји (Број теме, број часова по теми)	Задаци	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Корелација	Евалуација	Време реализације
1. ЦЕЛИ БРОЈЕВИ								
-Појам негативног броја. Скуп целих бројева (Z). Цели бројеви и бројевна права; координате тачке. -Супротни бројеви. Асолутна вредност целог броја. Упоредивање целих бројева. -Основне рачунске операције са целим бројевима.	Ученик треба да: -користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама -схвати потребу увођења негативних бројева, -схвати структуру скупа целих бројева, те појмове супотног	Фронтални Индивидуални Групни рад	Дијалогска Монолошка	Слуша Посматра Пребројава Групише Упореджује Сређује по редоследу Рачуна примењује	Табла Креда Уџбеник Збирка задатака	Географија: Повезати појам целог броја са временском прогнозом, надморском висином (изнад	-иницијално тестирање -писмене вежбе -домаћи задаци -писмени задаци -усмене	IX, X

Назив теме и наставни садржаји (Број теме, број часова по теми)	Задаци	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Корелација	Евалуација	Време реализације
Једначине и неједначине упознатих облика у скупу Z	броја и апсолутне вредности броја -користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама -усвоје основне рачунске операције у скупу целих бројева и довољно увежбају извођење оних операција, уз коришћење њихових својстава -користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама					и испод нивоа мора), израчунавање водостаја реке након обилних киша или након суше, израчунавање колико којих површина има у процентима Физика	провере	
2.РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ								
- Скуп рационалних бројева (Q). Приказивање рационалних бројева на бројевној правој. Уређеност скупа Q. - Рачунске операције у скупу Q и њихова својства. - Изрази с рационалним бројевима. - Једначине и неједначине упознатих облика - решавање и примена. - Правоугли координатни систем у равни. - Пропорција. - Примери практичне примене директне и обрнуте пропорционалности (пропорционална подела суме,	Ученик треба да: -схвати структуру рационалних бројева и појам реципрочног броја -одреди задати проценат неке величине -усвоји основне рачунске операције у скупу рационалних бројева и довољно увежбају извођење оних операција уз коришћење њихових својстава -могу да читају и састављају једноставније изразе са рационалним бројевим и израчунавају њихову вредност -упознају и умеју да решавају једноставније једначине и неједначине у скупу рационалних бројева	Фронтални Индивидуални Групни рад	Дијалогска Монолошка	Слуша Посматра Разликује Именује Упореди Пребројава Рачуна Примењује	Табла Креда Уџбеник Збирка задатака	Физика: примена рачунских операција у скупу Q приликом решавања задатака из физике	-писмене вежбе -домаћи задаци -писмени задаци -усмене провере	ХП, Ш, IV, V

Назив теме и наставни садржаји (Број теме, број часова по теми)	Задаци	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Корелација	Евалуација	Време реализације
проценти и др.).	-изражава положај објеката сврставајући их у врсте и колоне; одреди положај тачке у првом квадранту координатног система ако су дате координате и обратно -влада описом координатног система (одређује координате тачака, осно или централно симетричних итд) -да добро упозна директну и обрнуту пропорционалност и практичну примену -одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове							
3.ТРОУГАО								
-Троугао; однос страница, врсте троуглова према страницама. Углови троугла, збир углова, врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. -Конструкције неких углова (60° , 120° , 30° , 45° , 75° , 135°). -Подударност троуглова. Основна правила о подударности троуглова; закључивање о једнакости аналогних елемената. Основне конструкције троуглова. -Описана кружна линија око троугла и уписана у њега, висина и тежишна дуж.	Ученик треба да: -влада појмовима: троугао,(уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; -развија уредност и прецизност код решавања конструктивних задатака -одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу -користи упозната својства осне и централне симетрије у обради	Фронтални Индивидуални Групни рад	Дијалогска Монолошка Илустративна Проблемска настава	Слуша Анализира Посматра Уочава Именује Разликује	Табла Креда Уџбеник Збирка задатака Прибор за конструкцију	Физика: Приликом учења подударних троуглова, повезати са појмом светлости и сенке Ликовна култура: Коришћење геометријских фигура у сликарству Техничко и информатичко образовање: Навести	-писмене вежбе -домаћи задаци -писмени задаци -усмене провере	X, XI, XII

Назив теме и наставни садржаји (Број теме, број часова по теми)	Задаци	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Корелација	Евалуација	Време реализације
	ових садржаја -развија потребу за образложењем („доказом“) извршене конструкције. -користи основна својства троугла, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише					примере саобраћајних знакова, прављење троугла од дашчица одговарајућих дужина Историја: Археолошко налазиште Лепенски Вир у Србији, садржи остатке грађевина које су у основи имале једнакостранични троугао, Давидова звезда...		
4.ЧЕТВОРОУГАО								
-Четвороугао; врсте четвороуглова (квадрат, правоугаоник, паралелограм, ромб, трапез, делтоид); углови четвороугла. -Паралелограм, својства; појам централне симетрије. Врсте паралелограма; правоугли паралелограми. Конструкције паралелограма.	Ученик треба да: -влада појмовима: четвороугао, квадрат и правоугаоник (учава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла) -позна класификацију четвороугла	Фронтални Индивидуални Групни рад	Дијалогска Монологска Илустративна Проблемска настава	Слуша Анализира Посматра Учава Именује Разликује	Табла Креда Уџбеник Збирка задатака Прибор за конструкцију	Техничко и информатичко образовање: Навести примере саобраћајних знакова, прављење четвороугла од дашчица	-писмене вежбе -домаћи задаци -писмени задаци -усмене провере	I, II, III

Назив теме и наставни садржаји (Број теме, број часова по теми)	Задаци	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Корелација	Евалуација	Време реализације
-Трапез, својства, средња линија; врсте трапеза, једнакокраки трапез. Основне конструкције трапеза. - Вектори	-зна основна својства четвороугла -схвати релацију подударности и њена својства и уме да је примењује у извођењу основних конструкција четвороугла -одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу -користи основна својства четвороугла, паралелограма и трапеза, уме да их конструише -зна шта је збир два вектора, разлика два вектора, супротни вектори, нула вектор, производ броја и вектора.					одговарајућ их дужина Ликовна култура: Коришћење геометријск их фигура у сликарству		
5.ПОВРШИНА ТРОУГЛА И ЧЕТВОРОУГЛА								
-Појам површине фигуре - површина правоугаоника. -Једнакост површина фигура. Површина паралелограма, троугла, трапеза. Површина четвороугла с нормалним дијагоналама.	Ученик треба да: -влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку) -схвати једнакост површи геометријских фигура и правила о израчунавању површина троугла, паралелограма и других четвороуглова -примењује правила за израчунавање површине троугла и четвороугла у разним	Фронтални Индивидуални	Дијалогска Монологска Илустративна Проблемска настава	Слуша Анализира Посматра Учава Именује Разликује	Табла Креда Уџбеник Збирка задатака Прибор за конструкциј у	Физика	-писмене вежбе -домаћи задаци -писмени задаци -усмене провере -годишњи тест	V, VI

Назив теме и наставни садржаји (Број теме, број часова по теми)	Задаци	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Корелација	Евалуација	Време реализације
	практичним задацима -користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка;							

Начин остваривања програма:

Цели бројеви

- Проширивањем система N_0 , природних бројева са нулом, настаје систем целих бројева Z , као скуп који је проширен негативним целим бројевима и на који се, са N_0 , такође проширује значење операција и релација. Дидактичка мотивација да се крене са овим проширењем као првим, а не да се одмах иде на проширење до скупа Q рационалних бројева, састоји се у томе што је то проширење једноставније и што су интерпретације на бројевној правој јасније. С друге стране, прстен Z целих бројева је значајна математичка структура сама по себи, па и ту његову аутономност треба имати у виду. Уз то треба истаћи значење тих бројева које они имају на разним скалама (термометарској, табли лифта, итд.) Поређење целих бројева ослања се интуитивно на њиховом представљању тачкама на бројевној правој и прати представу о распореду тих тачака. После изградње система $(Z, +)$ - адитивне групе целих бројева, прелази се на увођење множења и изградњу система $(Z, +, \cdot)$ - прстена целих бројева. Уврстимо и ову важну напомену: наративно изражавање дефиниција и својстава је дидактички врло оправдано, али оно мора да следи иза математички прецизних формулација, а не да им претходи. На крају ове теме треба дати преглед основних својстава (која истичу структуру уређеног прстена) користећи a, b, c , итд. као ознаке за променљиве (а не оне којима се истиче знак целог броја).

Рационални бројеви

- Проширење скупа Q^+ позитивних рационалних бројева тече на потпуно аналоган начин као и проширење скупа N_0 , при чему се треба позивати на одговарајуће поступке примењене у случају конструкције система Z и тиме скраћивати излагање. Кад је $r \in Q^+$, негативне рационалне бројеве треба означавати пишући $-r$ и такође избегавати непотребно натрпавање заграда. Дељење у систему рационалних бројева Q осмишљава се као множење реципрочним бројем, па треба истаћи да је сад та операција увек изводљива (сем дељења са 0, кад треба рећи да такво дељење нема смисла). На крају, систематизују се основна својства карактеристична за систем Q као за структуру која је уређено поље. Тему решавање једначина и неједначина обрађивати после проширења бројевних система до скупа Q рационалних бројева. Тек са овим скупом то решавање је изводљиво без познатих

ограничења. Координатни систем, координате тачке и растојање две тачке изражено преко њихових координата. Примери зависних величина (време и температура, време пуњења базена водом и дубина воде, итд.) и њихово графичко представљање. Читање својстава с графика. За две променљиве величине x и y дефинисати директну (и обрнуту) пропорционалност везом $y = kx$ ($x \cdot y = k$, $x \neq 0$ и $y \neq 0$). Пропорција – својство и решавање по једном непознатом члану. Представљање директне пропорционалности и график зависности величина x и y везаних условом $y = kx$. Не уводи се општи појам функције, али може се говорити о линеарној функцији (у поменутом посебном случају). Директну пропорционалност везивати за размере на географским картама и рачунање стварног растојања.

Троугао и четвороугао

- У овом периоду наставе математике дају се дефиниције геометријских фигура: троугла, квадрата, правоугаоника, ромба, паралелограма, трапеза и четвороугла исказане истицањем њихових карактеристичних својстава (и у терминима страница и углова). Треба истицати и логичку класификацију класа ових фигура (квадрат је правоугаоник, правоугаоник је паралелограм). У класи троуглова, осмислити релацију подударности изражавајући је преко једнакости елемената - страна и углова троугла. Извести једноставна тврђења о збиру углова у троуглу и спољашњем углу троугла, о висини као симетрали једнакокраког троугла, о односу страна и углова троугла. Запазити да се четвороугао разлаже на троуглове, па однос подударности користи и за извођење неких лаких својстава појединих врста четвороуглова: једнакост дијагонала правоугаоника, нормалност дијагонала код ромба, узајамно половљење дијагонала паралелограма и сл. Пошто ће ово бити први примери дедуктивног закључивања, доказе треба изводити по јасном плану и са јасно истакнутим претпоставкама и процедурама доказивања. Не треба користити појам подударности примењујући га на произвољне фигуре (сем, могуће, у случају паралелограма и трапеза, кад може имати смисао разложиве подударности). Треба се ослањати на карактеристична (и изведена) својства при извођењу једноставнијих конструкција поменутих геометријских фигура и конструкције са њима повезаним елементима (значајним тачкама, дужима, угловима). Конструкције у геометрији имају велики образовноразвојни значај јер се тиме, на овом нивоу наставе, доказује егзистенција геометријских објеката чији су елементи задати.

Површина четвороугла и троугла

- Једначење површина геометријских фигура осмишљава се на класични начин, ослањајући се на појмове разложиве и допунске једнакости. Сама површина фигуре схвата се као магнитуда (величина) тј. постоји самим постојањем дате фигуре и не изражава се као однос према датој јединичној магнитуди, сем кад је тако то посебно формулисано (дајући дужине у сантиметрима и сл.). При том се узима да су површине подударних троуглова једнаке, а за правоугаоник чије су дужине страница изражене са a и b , узима се да је његова површина $a \cdot b$. Кад су странице a и b изражене мерним бројевима, релативно дата дужинска јединица, израз $a \cdot b$ схвата се као производ бројева којим се површина изражава преко одговарајуће јединице за површину. Полазећи од површине правоугаоника, допуњавањем и разлагањем, изводе се формуле за површину паралелограма, троугла и трапеза. Свакако треба укључити практичне примене рачунања површина реалних објеката на што, уосталом, асоцира сами назив „геометрија“.

Активности у наставном процесу:

Наставни програм усмерава наставника да наставни процес конципира у складу са дефинисаним стандардима, односно да планира како да оствари стандарде, које методе и технике да примени, као и које активности ће за то одабрати. Дефинисани стандарди показују наставнику и која су то специфична знања и вештине која су ученику потребна за даље учење и свакодневни живот. Приликом планирања часа, стандарде предвиђене

програмом треба разложити на мање који одговарају активностима планираним за конкретан час. Треба имати у виду да се стандарди у програму разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за друге потребно више времена, више различитих активности и рад на различитим садржајима.

При обради нових садржаја треба се ослањати на постојеће искуство и знање ученика и настојати да ученици самостално изводе закључке и уочавају одређена правила. Основна улога наставника је да буде организатор наставног процеса, да подстиче, организује и усмерава активност ученика. Ученици треба да истражују и кроз проблемску наставу дођу до решења. Ученике треба упућивати да користе уџбеник и друге изворе знања, како би усвојена знања била трајнија и свеобухватнија, а ученици оспособљени за примену у решавању разноврсних задатака.

На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини ефикаснијом и интересантнијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.

Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе треба да буде и праћење и процењивање степена остварености стандарда, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености стандарда. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању стандарда предмета.

Допунска и додатна настава

Допунска настава из математике организује се по потреби. Њу похађају ученици који у редовној настави нису били успешни. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне неопходна знања и умења како би могао без потешкоћа да прати редовну наставу.

Додатна настава се организује према потреби, са једним или два часа недељно (не мора сваке недеље). Програмски садржаји ове наставе обухватају нове садржаје, који се надовезују на програм редовне наставе и за који су ученици показали посебан интерес. Додатна настава треба да задовољи жељу ученика да сазнају више, да искажу своју даровитост, да се припремају за такмичења. У оквиру ове наставе могу се продубљивати и проширивати садржаји из редовне наставе, радити нови садржаји, тежи задаци.

Физика

Годишњи фонд часова:72

Недељни фонда часова:2

Циљ учења предмета **Физике** јесте да сви ученици:

- стекну базичну језичку и научну писменост;
- Оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама;
- Образложе своје мишљење у оквиру дискусије;
- Упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу;
- Развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих стандарда.

Планирани број часова по темама и време реализације:

➤ Планирани број часова по темама и време реализације:

Редни број и назив наставне области/теме	Број часова	Број часова за лаб. вежбе	Укупан број часова за наставну област/тему	Време реализације теме
1. Увод у физику	4	-	4	септембар
2. Кретање	13	1	14	септембар, октобар
3. Сила	14	-	14	новембар, децембар
4. Мерење	8	5	13	јануар, фебруар, март
5. Маса и густина	11	4	15	април, мај
6. Притисак	11	1	12	мај, јун
	61	11	72	

Редни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
1	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање);	Увод у физику	Физика као природна наука. Физика и математика. Физика и техника. Физика и медицина. Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...) Огледи који илуструју различите физичке појаве (из свакодневн евног живота). <i>Демонстрациони огледи:</i> – Како савити млаз воде? – Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто? – Магнетно деловање – Направи дугу. – Опишимо лик предмета у равном и сферном огледалу. Улога мерења у физици и у свакодневном животу (мерење времена, дужине, површине и запремине...).	-Компетенција за учење -Комуникација -Сарадња	Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину предвиђено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације). Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. <i>Излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе:</i>
2	-разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину; – изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега) -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (брзина, тежина, густина, притисак)	Кретање	Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања. Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Векторски карактер брзине. Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута и брзине од времена код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина. <i>Демонстрациони огледи:</i> – Кретање куглице по Галилејевом жљебу. – Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са	-Компетенција за учење -Комуникација -Рад са подацима а и информацијама -Решавање проблема -Сарадња	Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, ученици ће спонтано пратити ток посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра. После тога, наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

Унутар предмета:

- корелација са градивом унутар предмета

Између предмета:

- српски језик и књижевност – рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова
- математика – рад са табелама, решавање рачунских задатака, графичких задатака
- информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова
- ликовна култура – израда панора, плаката, цртежа, модела
- географија – оријентација у простору
- биологија- енергетска вредност уноса хране (као мали пројекат)
- техничко образовање- мерење дужине, микрометарско мерило и помично мерило
- физичко васпитање- брзина, мерење брзине, трчање на 100м, мерење времена
- историја- временски периоди у коме су живели познати научници: Њутн, Галилеј, Коперник...

НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа (пре свега оних реализованих применом предвиди-посматрај-објасни наставне стратегије), предавања и активног учешћа у раду, решавања квантитативних, квалитативних, графичких, практичних и истраживачких задатака, пројектне наставе и лабораторијских вежби.

Континуирано се пратити и вреднује знање, вештине и ставови ученика помоћу **усменог испитивања, кратких писмених провера, контролних вежби, провером практичних вештина**, као и **вредновањем учешћа и продуката пројектне наставе**. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.

На почетку школске године, потребно је спровести **иницијални тест**. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА

У току школске године биће реализоване две процене остварености стандарда: на крају првог полугодишта и на крају школске године (ова процена обухвата читаво градиво). Ученици ће решавати тестове израђене по стандардима, који ће се састојати од десет питања и то: 5 на основном, 3 на средњем и 2 на напредном нивоу. Ученици ће радити тест подељени у две групе. Резултати ће бити приказани табеларним прикратком процене остварености стандарда по нивоима.

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)			
Шта пратимо	Поступак и инструменти оцењивања	Критеријуми	Време

Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника - Усмено одговарање, свеска евиденције наставника -Редовност доношења домаћег задатка, свеска евиденције - Писане провере, свеска евиденције - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције -лабораторијске вежбе, свеска евиденције	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања или решавање сложенијих рачунских задатака +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује		Учесталост по месецима	Пресек стања по тромесечју
		Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;		Свеобухватност одговор Хоризонтално и вертикално повезивање градива	По потреби, бар једном у полугодишту
				За три недоношења домаћег -1 у свеску	Свакодневно током године праћење/ пресек стања за тромесечје На крају наставне године
				Прегледање свески	
				Бодовање: 35-49%-2 50-74%-3 75-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме

		Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;		Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
		Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;			По потреби
					На крају школске године
Ангажовање ученика у настави.	Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на такмичењима, посета културно-историјским институцијама -Несебичном пружању помоћи другим ученицима.	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	-Пресек стања по тромесечјима
		– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)			
		– показује делимични степен активности и ангажовања(3)			
		– показује мањи степен активности и ангажовања.(2)			
		– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)			

ПРЕГЛЕД СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА ЧИЈЕ СЕ ОСТВАРИВАЊЕ ПЛАНИРА КРОЗ РЕАЛИЗАЦИЈУ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ФИЗИКА У ШЕСТОМ РАЗРЕДУ

Области: Силе; Кретање; Мерење; Енергија и топлота; Математичке основе физике и Експеримент.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме:

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<u>1.1. СИЛЕ</u> ФИ.1.1.1. уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирују или се крећу равномерно ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе ФИ.1.1.3. разуме принцип спојених судова <u>1.2. КРЕТАЊЕ</u> ФИ.1.2.1. уме да препозна врсту кретања према облику путање ФИ.1.2.2. уме да препозна равномерно кретање ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине <u>1.4. МЕРЕЊЕ</u> ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе,	<u>2.1. СИЛЕ</u> ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе ФИ.2.1.5. разуме и примењује концепт густине ФИ.2.1.6. зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба флуида <u>2.2. КРЕТАЊЕ</u> ФИ.2.2.2. зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују <u>2.4. МЕРЕЊЕ</u> ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута <u>2.6. МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ ФИЗИКЕ</u> ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације	<u>3.1. 1. зна шта је притисак чврстих тела и од чега зависи</u> ФИ.3.1.4 разуме и примењује концепт притиска у флуидима <u>3.2. КРЕТАЊЕ</u> ФИ.3.2.1. уме да примени односе између физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање <u>3.4. МЕРЕЊЕ</u> ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења <u>3.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u> ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или

запремине, температуре и времена ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време <u>1.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u> ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина <u>2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u> ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	експериментом

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

- Пројектна настава, као један од облика рада, обухвата припрему, израду пројекта, презентацију и дискусију. Пројекат изводе ученици по групама уз асистенцију наставника. Овакав начин рада подразумева активно учешће сваког ученика у групи у оквиру прикупљања података, извођење експеримената, мерења, обраде резултата, припрема презентације и презентовање. Резултат оваког начина рада је активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање.
- Планирана се пројектна настава у областима: Сила и Мерење
- Планирани су истраживачки домаћи задаци, на пример у области Маса и густина планиран је истраживачки домаћи задатак “Зашто јабуке не тону у води”
- Подстицање вршњачког учења у различитим фазама наставе и учења, посебно кроз пројектну наставу, рад на истраживачким задацима, приликом међусобног процењивања постигнућа ученика, током реализације радионица, укључивањем ученика у ваннаставне активности промоције и популаризације природних наука...

- Планирани су различити типови домаћих задатака (класични – квалитативни и квантитативни задаци, практични, истраживачки, уз употребу ИКТ-а), при чему наставник води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром да кроз израду домаћег задатка ученици проверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног домаћег задатка биће проверена на наредном часу.

НАЧИНИ ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...);
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција;
- Размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова и Школи.

Информатика и рачунарство

Циљ предмета: Циљ учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Разред: шести

Годишњи фонд часова: 36

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -правилно користи ИКТ уређаје; – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом и програму за рад са мултимедијалним презентацијама; – креира и обрађује дигиталну слику; – самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; – уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје;	1. ИКТ (10)	- Дигитални уређаји и кориснички програми. - Управљање дигиталним документима. - Рад са сликама. - Рад са текстом. - Рад са мултимедијалним презентацијама које садрже видео и аудио садржаје.
По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -чува и организује податке локално и у облаку; – одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; – разликује основне интернет сервисе; – примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; – приступа Интернету, самостално	2. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ (4)	- Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин у мрежном окружењу. - Интернет сервиси. - Правила безбедног рада на Интернету. - Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја. - Заштита приватности личних података и ауторских права.

претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; – објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом;		
По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника; – креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; – користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; – објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); – користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; – разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); – проналази и отклања грешке у програму;	3. РАЧУНАРСТВО (15)	- Основе изабраног програмског језика. - Основне аритметичке операције. - Уграђене функције. - Ниске (стрингови). - Структуре података. - Гранање. - Понављање. - Основни алгоритми.
По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; – користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње;	4. ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК (7)	- Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. - Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. - Вредновање резултата пројектног задатка.

– креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
– вреднује процес и резултате пројектних активности.

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
1. ИКТ (10)	- Поновити и дискутовати са ученицима врсте дигиталних уређаја. - Ученици би требало да знају да наведу и препознају из којих се компоненти састоји стони и/или преносни рачунар и укратко опишу основну улогу сваке од њих. - Оспособити ученике за рад у програму за управљање документима на рачунару. - Представити функције стандардних дијалога за читавање, снимање и проналажење датотека. - При раду са текстом фокусирати се на креирање и форматирање докумената из стварног живота који могу бити блиски ученицима овог узраста. - При раду са текстом фокусирати се на креирање и форматирање докумената из стварног живота који могу бити блиски ученицима овог узраста - Најпре обновити рад са основним алатима за уређивање и обликовање текста (унос текста, додавање, брисање, копирање, селектовање, поравнање, промена фонта, боје, величине слова, уметање слика, ...). Наглашавати потребу одабира одговарајућег писма одабиром тастатурног распореда за наше говорно подручје (ћирилица, латиница...) и инсистирати на примени језичког и дигиталног правописа. - Усвојене вештине је неопходно увежбавати са ученицима, да би што ефикасније вршили основне операције са текстом коришћењем само тастатуре - Активности ученика усмерити на могућности одабраног текст-процесора, подешавање радног окружења, врсте приказа које су погодније у зависности од тога да ли се уноси текст, исправљају грешке у тексту или врши преглед документа пре штампања и сл. Оспособити ученике да подешавају радно окружење изабраног текст-процесора, подешавају димензије и маргине странице, уносе текст ћириличким и латиничким писмом, сачувају унети текст, отварају постојећи текстуални документ, затварају активни документ, врше основно форматирање текста (својства пасуса, карактера итд.). - Навести елементе који се могу уметнути у текстуални документ (слике, графички облици, табеле, симболи...). Указати на сврху уметања таквих елемената наводећи једноставне примере и повезати технику уметања ових елемената са уметањем слика које су вршили у петом разреду. - Посебну пажњу посветити табелама. Изабрати једноставне примере (распоред часова, календар и сл.) помоћу којих се уводе елементи табеле: ћелија, ред и колона. Представити алате за рад са табелама који су доступни у програму за обраду текста. Вежбати њихово додавање, брисање,

	селекцију, применити шаблоне за дизајн и сл. Оспособити ученике да уметну табелу у текстуални документ, унесе и уређују садржаје табела, форматирају табелу. - Објаснити појам логичке структуре документа и приказати како се у документу могу експлицитно означити наслови, поднаслови и пасуси коришћењем уграђених стилова Наслов 1, Наслов 2 и Текст - Особити ученике да прегледају текстуални документ пре штампања, подесе параметре за штампу и, ако постоје услови, одштапају документ. - У оквиру уређивања дигиталне слике/цртежа оспособити ученике да поред основних алата изабраног програма (селектовање, копирање, лепљење, промену величине слике, додавање и брисање облика, одсецање дела слике, чување у жељеној величини и квалитету слике, затварање, проналажење и сл.) користе и напредне алате за припрему слике за уметање у текстуални документ и мултимедијалну презентацију (нпр. алати за зумирање, унос текста, употребу четкице, гумице, додавање сенке, додавање тродимензионалних ефеката). - Снимање звука и видео-записа сходно могућностима започети демонстрацијом употребе уређаја: камера, микрофон, звучници, мобилни телефони, односно других расположивих уређаја који обављају предвиђене функције. Поред основних техника у процесу снимања (покрени, заустави, сачувај, обриши) и репродукције (покрени, паузирај, заустави, пусти од почетка, подеси јачину звука) обучити ученике да одговарајућим алатом модификују видео запис (скраћивање). У вежби чувања аудио/видео записа скренути пажњу на различите типове датотека у конкретном програму (нпр. mp3, mp4, avi...). - Пре обраде теме израде слајд-презентација подсетити ученике на основна правила визуелизације и презентовања, а при реализацији наставе стално указивати на најчешће грешке (сувише текста, велики број слајдова, различити фонтови и сл.). - При изради мултимедијалних презентација демонстрирати примену основних алата за уређивање и обликовање садржаја у изабраном програму. Поред алата за уређивање и обликовање текста и слика, представити алате за рад са уметнутим елементима проширујући примену на рад са табелама, графичким објектима, видео и аудио записима (користити претходно креиране звучне и видео записе, прилагодити тип датотеке изабраном програму – представити ученицима неки од расположивих програма за конверзију формата датотека). - Оспособити ученике да подесе радно окружење, бирају одговарајући поглед на презентацију, креирају слајдове, унесе текст и друге објекте (слике, табеле, графиконе) и доследно их форматирају (користећи мастер слајд). Теме треба да буду смислене и релевантне за ученике, најбоље је да се користе презентације у којима се обрађују теме из наставе, како информатике и рачунарства, тако и других предмета. - Ученици неке презентације могу да креирају и у склопу домаћих задатака, а на часу је могуће анализирати презентације направљене код куће. Кроз разговор са ученицима дефинисати појам добре

	презентације и демонстрирати начине представљања. Нагласити да презентације треба да буду једино у функцији садржаја, избегавати анимације „по сваку цену” које оптерећују презентацију.
2.ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ (4)	- Представити појам и врсте рачунарских мрежа и увести основне појмове и терминологију из ове области (сервер, клијент, локалне мреже, мреже широког распона, глобална мрежа – Интернет). Подсетити ученике на правила коришћења ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин, сада у мрежном окружењу. - Представити ученицима основне интернет сервисе: сервис електронске поште, www као јавни информациони сервис, дискуссионне групе и сервисе за претраживање интернета. Објаснити чему ти сервиси служе, упознати их са планом коришћења ових сервиса. - Представити веб као најпознатији интернет сервис. Објаснити да веб функционише тако што су корисницима потребне услуге и њима их пружају уређаји специјализовани за то (сервери). У свакој комуникацији морају да постоје правила, односно протоколи (HTTP и HTTPS) као и правилно навођење и коришћење адреса (домена и URL са једне и IP и MAC адреса са друге стране). - Објаснити структуру URL адресе и значење појединих домена edu.rs, gov.rs, com... Упутити ученике на веб сајт (нпр. http://www.mojaipsdresa.info) путем кога могу да пронађу информације о ИП-адреси сајта, као и уређаја који је употребљен за претрагу. - Нагласити значај дигиталног трага који посетилац оставља приликом посете неком сајту. Напредне технике претраге у изабраном претраживачу представити на унапред припремљеном скупу веб-страна (претрага према веб адреси сајта), кроз дискусију и практичан рад на вредновању интернет извора (публика којој је сајт намењен, аутор, тачност/прецизност, објективност, актуелност и интернет адреса) подстицати развој критичког мишљења ученика. - Код преузимања било ког садржаја са интернета важно је подсетити ученике на поступке преузимања и чувања на жељеној локацији, као и на етичка и правна питања приступа садржајима (лиценце), заштите од нежељених програма, као и на правила понашања на интернету (енг. netiquette). - Подсетити ученике на значај поштовања ауторских права и сврху CC (Creative Commons) лиценци. Представити начин лиценцирања сопственог ауторског дела комбинацијом расположивих симбола, на адреси https://creativecommons.org/share-your-work/. - Нагласити да се приликом посете сајтовима, као и приликом преузимања садржаја, дигитални уређај који користимо је изложен процедурама којима се прикупљају подаци за које корисник не зна у коју ће сврху бити употребљени (ИП адреса, локација), а уређај може бити изложен дејству нежељених програма (вируси, шпијунски програми). У ту сврху је потребно применити расположиве мере заштите. - Посебну пажњу посветити питањима дигиталног насиља (приликом обраде или кроз пројектни задатак пожељно је спровести са ученицима истраживање на тему дигиталног насиља, применом

	онлајн упитника, радионица или квиза, какви се могу наћи, на пример, на адреси http://www.mpn.gov.rs/grupa-za-prevenciju-nasilja/, у приручнику Дигитално насиље – превенција и реаговање). Набројати и описати најчешће видове дигиталног насиља (како се дигитални уређаји и сервиси користе као оруђа дигиталног насиља: социјалне мреже, СМС и телефонски позиви, сликовне поруке и видео материјали и др.), како препознати облике дигиталног насиља, посебно вршњачког насиља. Дискутовати ситуације када се неко насиље врши у стварном свету и преноси у дигитални свет, који су најчешћи примери, како исправно реаговати у конкретним ситуацијама, коме се обратити, које поступке је могуће примењивати и која правила понашања установити за безбедно представљање на мрежи. Упознати ученике са неким од начина за препознавање и пријаву дигиталног насиља: СОС телефон и онлајн форма за пријаву насиља, као и сајтови који су посвећени пројектима владе у борби против дигиталног насиља. - Представити предности употребе веб сервиса на примеру алата за креирање онлајн упитника, који не би садржао више од три питања различитог типа. Нагласити значај онлајн упитника као корисног алата за прикупљање података у истраживањима, анкетама, квизовима или тестовима. Наставник креира онлајн упитник на свом налогу на диску, објављује га на школском сајту и ученицима поставља као задатак да на својим радним јединицама попуне упитник. Показати ученицима како изгледа табела са свим њиховим одговорима. Преузети табелу и без удубљивања у њену структуру показати како за свако питање изгледа колона са њиховим одговорима. Урадити попуну упитника два пута, први пут допустити ученицима да се представе са својим измишљеним именима и други пут, нагласити ученицима да попуне своја права имена. Упоредити, заједно са ученицима, одговоре за иста питања у једном и другом случају. - За утврђивање и појашњавање ове теме организовати квизове или радионице (на теме безбедно-небезбедно, пожељно-непожељно понашање на интернету) као и симулације небезбедних ситуација са акцентом на то како је пожељно реаговати у датим ситуацијама (кроз играње улога и сл.). Једна од активности за ученике, ради повезивања знања, може бити израда текстуалних докумената или мултимедијалних презентација на тему: Моја правила понашања на интернету, Пет најважнијих правила за безбедан интернет, Како да интернет постане сигурнији за децу, и сл. Кроз креирање ових докумената увежбавати сараднички рад и коришћење бесплатних онлајн платформи.
3. РАЧУНАРСТВО (15)	- Представити концепт текстуалних програмских језика, укратко, потом изабраног програмског језика, као и неке основне сличности и разлике у односу на визуелни програмски језик који су ученици користили у петом разреду. Укратко представити едитор изабраног текстуалног програмског језика и значај поштовања основних правила приликом писања наредби. Направити везу између наредби које записујемо текстом и очекиваног дејства те наредбе, на једноставном примеру, као и везу између корака алгоритма и одговарајуће наредбе.

- Реализацију теме започети приказом израде задатака израчунавањем, применом операција: сабирања, одузимања, множења и (реалног) дељења. Пожељно је бирати задатке који имају реалну примену у стварном животу из области блиских ученицима (спорт, мода), било у другим наставним предметима (математика, физика, биологија, историја, географија и слично). Увести појам израза у програмском језику и његових саставних елемената (бројевних константи, променљивих и аритметичких оператора, уз пратећи појам типа).
- Увести променљиве као појам за именовање улазних података и међурезултата израчунавања као и механизам за учитавање вредности улазних података и испис резултата. Променљиве у почетку третирати на исти начин као у математици и не мењати вредности једном додељеним променљивима (императивна додела, попут $i=i+1$, је нов концепт на који је потребно поново се вратити током обраде итеративних поступака). Ако је приликом уноса података неопходна конверзија уčitаног текста у број укратко је описати, а детаљно појашњење дати када се буде обрађивала тема рада са текстом.
- Обратити пажњу на то да се задаци који су у математици обично рађени над конкретним вредностима улазних података сада решавају над симболичким вредностима (у општим бројевима) и дати довољно времена ученицима да савладају ту промену.
- Увести посебно операције одређивања целобројног количника и остатка и показати могуће примене: конверзије метричких јединица (нпр. конверзија центиметара у метре и центиметре, конверзија времена из минута у сате и минуте, конверзија углова из секунди у степене, минуте и секунде, одређивање цифара двоцифреног броја и слично). Обратити пажњу на то да се на часовима математике не уводе функције за одређивање количника и остатка тако да од ученика не треба очекивати предзнање у овом домену.
- Поред израчунавања, још један незаобилазан елемент програмирања чине наредбе и контрола тока програма. Осим секвенцијалног ређања наредби једне иза друге, основу контроле тока чине гранање и понављање.
- Вежбање контроле тока програма може се веома лепо постићи цртањем уз помоћ покретања објекта који током кретања оставља траг на екрану и робота који у лавиринту има задатак да дође на одређено место, заобилазећи при том препреке и премештајући предмете. Ова два приступа су често део уводних курсева програмирања заснованих на блоковском програмирању (нпр. на code.org), а за њих постоји и директна подршка у неким програмским језицима и окружењима. Ученицима искорак у рачунарску графику обично бива занимљивији од писања програма који раде у чистом текстуалном режиму и стога има смисла током обраде теме контроле тока програма користити овакве библиотеке.
- У склопу обраде гранања потребно је приказати релацијске операторе (једнако, различито, мање, веће, мање-једнако, веће-једнако) и писање релацијских израза који се јављају као услови у наредби гранања. Показати непотпуни (тзв. if-then) и потпуни (тзв. if-then-else) облик наредбе гранања.

	Приказати и логичке операторе (и, или, не) који се користе за изражавање сложенијих услова. На основном нивоу сасвим је довољно да ученици савладају гранање на основу елементарног услова (нпр. да у зависности од унете спољне температуре одреде да ли је довољно топло за купање) и евентуално да повежу два услова на одговарајући начин (нпр. да одреде да ли број припада неком интервалу поређењем са доњом и горњом границом интервала). - Понављање започети најједноставнијим обликом у којем се тражи да се неки блок наредби понови одређени број пута (нпр. помери робота десет корака напред, десет пута испиши неки текст, четири пута помери корњачу напред и окрени је за 90 степени). Иако визуелни програмски језици често имају посебну наредбу за ово, у текстуалним програмским језицима се она обично реализује општијим наредбама (класичном петљом фор). Кроз низ задатака ученицима скренути пажњу на измену вредности бројачке променљиве током трајања петље. Претходно, веома пажљиво, скренути пажњу ученицима на то да се вредности променљивих током трајања програма могу мењати (нпр. цена пре и после поскупљења се може чувати у једној променљивој), за разлику од математичког контекста на који су ученици навикли у којем су променљиве само имена вредности и не постоји могућност измене вредности једном уведене променљиве. Описати намену и начин употребе коментара као поруке приликом задавања улазних и излазних вредности за променљиве. - Поред рада са бројевима у реалним програмима најчешћи је рад са текстуалним подацима. У већини савремених језика постоји посебан тип података за то (ниске тј. стрингови), опремљен великим бројем корисних библиотечких функција. Ученицима приказати како се формирају променљиве текстуалног типа, како се одређује дужина текста, како се врши конверзија између текста (који садржи низ цифара) и бројева, како се врши провера да ли текст садржи карактер, како се издваја део текста на датим позицијама и слично. Ако је директно подржан програмским језиком, илустровати и поредак између ниски (лексикографски, као у речнику). - Представити концепт декомпоновања сложенијих проблема на једноставније потпроблеме у домену израчунавања кроз дефинисање и употребу помоћних функција. Одабрати пригодне, једноставне задатке, којима се илуструје употреба неких елементарних библиотечких функција (нпр. растојање између два броја се може увести као апсолутна вредност њихове разлике, минимум и максимум више задатих вредности или других пригодних које се могу проналазити у библиотечким функцијама). Ученицима приказати и могућност дефинисања помоћних функција, али инсистирати само на изразито једноставним примерима (нпр. функција која израчунава обим правоугаоника). - Од ученика, на овом нивоу, није могуће очекивати креирање сложенијих програма, па сходно томе, задатке прилагодити тако да горња граница дужине текста програма буде десетак линија. У првој фази ученици треба да разумеју како раде готови програми које наставник пише (да могу да предвиде резултат њиховог рада без извршавања програма), затим у наредној фази могу да допуњавају

	програме чији је основни костур дат и тек онда да самостално пишу програме од почетка до краја. Метода откривања и отклањања грешака у готовим програмима може се користити у свим поменутих фазама (на основном нивоу, то су једноставне синтаксичке грешке, а на напредном су озбиљнији семантички пропусти). - У склопу додатне наставе и рада са заинтересованим ученицима препоручује се израда задатака донекле комплексније алгоритамске структуре и упознавање ученика са мало ширим фрагментом библиотеке одабраног програмског језика. Кроз задатке могуће је упознати ученике са сложенијим и угњевденим гранањем (на пример, одређивање агрегатног стања воде на основу температуре или оцене ученика на основу броја поена, упоређивање два датума на основу поређења година, затим месеца и на крају дана и слично). У склопу обраде петљи могуће је обрадити имплементације неколико основних алгоритама: одређивање збира, производа, броја елемената, минимума и максимума серије елемената, пресликавање и филтрирање серије (на пример, штампање таблице квадрата и корена, издвајање свих дана у којима је дневна температура била испод нуле), линеарна претрага серије елемената (провера да ли серија садржи елемент који задовољава одређено својство) и њихове комбинације. Да би ученици боље разумели ове алгоритме, могуће их је прво имплементирати на кратким серијама, без коришћења петље (на пример, имплементирати прво одређивање максимума пет бројева, па тек онда прећи на максимум n бројева). Ученицима је могуће приказати и алгоритме одређивања цифара у позиционом запису броја и формирања броја на основу датих цифара. У циљу једноставнијег решавања задатака, ученицима је могуће приказати напредније структуре података које савремени програмски језици подржавају: уређене парови и n-торке (на пример, пар географских координата), мапе тј. речнике (на пример, пресликавање имена ученика у број освојених поена, пресликавање имена града у пар његових географских координата) и слично. Такође, могуће је проширити скуп библиотечких функција које ученици могу да користе. Све појмове увести искључиво кроз примере употребе у смисленим задацима и избегавати приступ у коме се нови појмови уводе без јасне мотивације.
4. ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК (7)	Пројектни задатак ИКТ И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ (4) - При реализацији тематске целине нагласак је на разради пројектног задатка – од израде плана до представљања решења. Наставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложености теме, расположивим ресурсима (знања, вештине и ставови које су ученици усвојили након тематских целина ИКТ и Дигитална писменост, техничке опремљености школе и других релевантних фактора). Ученици заједно са наставником пролазе кроз све фазе рада на пројектном задатку, при чему наставник наглашава сваки корак, објашњава, иницира дискусију и предлаже решења.

- При представљању фаза пројекта може послужити следећи пример: Фаза 1: представљање тема, формирање група и одабир теме; Фаза 2: Одабир материјала и средстава, разматрање додатне подршке предметног наставника у зависности од теме; Фаза 3: Планирање времена и избор стратегије за решавање задатка у складу са роком за предају рада; Фаза 4:
- Прикупљање и проучавање материјала, израда задатка и припрема за излагање; Фаза 5: Представљање резултата пројектног задатка, дискусија и процена/самопроцена урађеног (наставник модерира, обезбеђује услове за што успешније излагање, усмерава дискусију и врши евалуацију урађеног са јасном повратном информацијом).
- Пројектни задаци се баве реалним темама из школског или свакодневног живота. За предвиђени број часова ове тематске целине и са добро испланираним активностима може се очекивати да ученици успешно израде и представе решење пројектног задатка. Акценат је на подстицању иницијативе и креативности, успостављању сарадничких и вредносних ставова код ученика. Циљ је развијање и неговање: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања постигнућа.
- Пројектни задаци подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета, која се може остварити на оваквим и сличним примерима:
  - израда упутства или туторијала са табеларним представљањем података
  - израда упитника на тему дигиталног насиља
- Спровести са ученицима истраживање на тему дигиталног насиља, а резултате спроведеног истраживања користити приликом представљања пројектног задатка (пожељно је да наставник користи онлајн упитник приликом прикупљања података, за које би ученици приредили питања). Ученици се могу поделити у групе сходно фази истраживања: група која осмишљава питања, група која анализира прикупљене податке, представља резултате истраживања и група која израђује упутства заштите од дигиталног насиља.
- Додатна мотивација за ученике може бити избор најбољих радова за: школски часопис, сајт школе, огласну таблу (одељење гласа – вредновање, самовредновање) а да остале радове постављају на пано у кабинету информатике и рачунарства...
- Добар пример сумирања научених поступака је израда пратеће документације у виду фајлова различитог типа, као што су текстуални фајлови, слике, видео материјали и сл.

Пројектни задатак из области РАЧУНАРСТВО (3)

- Пројектна настава је комплексан приступ настави и учењу који најчешће користи методе као што су проблемска настава и учење засновано на истрази (питањима).
- Проблемска настава поставља пред ученике стварни проблем из живота који треба истражити и за

	који треба предложити могућа решења. Све врсте реалних животних проблема могу бити повод за проблемску наставу. Пронађена решења се могу тестирати и о њима се може расправљати. - Истраживање можемо да дефинишемо као „потрагу за истином, информацијама или знањем”. Учење засновано на истраживању почиње постављањем питања, наставља са истраживањем и завршава се проналажењем решења, доношењем разумних закључака, одговарајућих одлука, или применом нових знања или вештина. - Обе наставне методе се фокусирају на развијање вештина за решавања проблема, критичко мишљење и обраду информација. Оне дају најбоље резултате када су почетна питања/проблеми довољно отворени (одговор није могуће наћи једноставним укуцавањем у претраживач) и када ученици раде у малим тимовима или групама. Ове две методе су уско повезане и често се преклапају. Изузетно је важно имати на уму да у оба приступа нема нужно тачних и нетачних одговора. Свако решење може имати мане и врлине, а ученици морају да их анализирају и процењују. - Наставни пројекат подразумева програмирање у текстуалном програмском језику или адаптацију унапред датог програма у циљу решавања пројектног задатка. - Могуће теме наставног пројекта: – како да убедимо тинејџере да се здраво хране? (израда програма који нпр. нуди намирнице различитих група и, на основу одабраних, рачуна калоријску вредност...); – како би могао да изгледа најјефикаснији бицикл на свету? (израда програма који прорачунава перформансе бицикла на основу нпр. различите величине тачкова...); – шта можемо да учинимо са школским отпадом? (израда програма који прорачунава нпр. зараду од продаје секундарних сировина...) – како би могли да редизајнирамо учионицу па да услови за учење буду бољи? (израда програма који прорачунава нпр. цене кречења различитим врстама материјала или цене различитог школског мобилијара...); – како да производимо здраву ужину за дефинисани буџет? (израда програма који прорачунава нпр. укупну цену успостављања пластеника са различитим биљним културама). - Сви елементи пројектног задатка морају бити реални. Ученици треба да потраже цене одређених производа и/или услуга, дизајнирају једно или више решења и предвиде трошкове за свако од њих. - Напомена: На првом часу, заједно са ученицима, формирати листу критеријума на основу којих ће се процењивати квалитет решења проблемских задатака. На овај начин, ученицима ће бити потпуно јасно шта квалитетно решење подразумева. Листа мора бити свеобухватна – не сме да се односи само на квалитет креираних програма, већ и на квалитет представљања и образлагања предложених решења (коришћењем научених техника рада у програмима за обраду текста, звучних и видео записа, програмима за израду презентација).

Кључни појмови садржаја: обрада текста, табела, слајд презентације, интернет сервиси, безбедност на интернету, текстуални програмски језик.

С обзиром да је настава теоријско-практичног карактера, часове треба реализовати поделом одељења на 2 (две) групе.

Наставник је у планирању, припреми и остваривању наставе и учење аутономан. За сваки час треба планирати и припремити средства и начине провере остварености пројектованих исхода.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, као и за формирање коначних оцена. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи своје наставне праксе.

У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да се почетна иницијатива препусти ученицима и њиховим интересовањима. Теме као што су израда и одржавање школског сајта, блога или неке друге школске веб странице, креирање и израда школског електронског часописа или летописа школе могу бити добре почетне идеје које ће повезати знања и вештине стечене у овом предмету са другим знањима, уз активно учешће у животу школе.

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак и инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених исхода постигнућа у	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;	- Свакодневно бележење активности ученика на часу (практичан рад и усмено одговарање) у евиденције	- континуирано

току савладавања програма предмета. Процењују се: вештине разумевања, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим задацима; вештине, руковање алатима и технологијама и извођење радних задатака.	– лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се	наставника: број јављања (тачни одговори): за једно јављање +, за јављање више пута ++, за давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања 5, ко не зна одговор – (три минуса 1), домаћи задаци: за 3 неодражена домаћа здатка 1. Напомена: водити рачуна о: - свеобухватности одговора - сналажењу у одговарајућим и наменским програмима и апликацијама - хоризонталном и вертикалном повезивању градива - Писане провере, свеска евиденције: Бодовање: 20-39% оцена 2 40-59% оцена 3 60-79% оцена 4 80-100% оцена 5 - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...), степен знања свих чланова групе, квалитативно и квантитативно	- након завршетка теме - по потреби - по потреби

	заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;	процењивање резултата рада група (апликација, табела...). - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције: Прва два пара која ураде добијају + или 5 (у зависности од тежине задатка)	
Ангажовање и активности ученика у настави	Оцену одличан (5) добија ученик који: – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.		Пресек стања по тромесечјима

Неки од начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

Вредновање ученика са тешкоћама у развоју

Елементи вредновања:

- Однос прем раду
- Праћење постављених задатака
- Уважавање других ученика и наставника, праћење правила понашања на часу, однос према рачунарској опреми.

Корелација са другим предметима: математика, ликовна култура, техника и технологија, биологија, енглески језик, српски језик.

Техника и технологија

Циљ учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекене бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузмљиво и иницијативно.

Разред: шести

Годишњи фонд часова: 72 часа

Наставни предмет техника и технологија намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ОБРАДА	ОСТАЛО	СВЕГА	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
1. ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	4	2	6	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према околини
2. САОБРАЋАЈ	4	4	8	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Одговоран однос према здрављу Одговорно учешће у демократском друштву
3. ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	10	8	18	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција
4. РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	10	10	20	Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Компетенција за целоживотно учење Комуникација

				Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
5. КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	4	16	20	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
- упознавање са развојем и значајем грађевинарства и урбанизма - препознавање савремене културе становања - класификује кућне инсталације - повезује развој и значај грађевинарства и урбанизма - разуме начин функционисања и примене кућних инсталација - анализира карактеристике савремене културе становања - разуме просторно и урбанистичко планирање	1. Животно и радно окружење (6)	- Значај и развој грађевинарства - Просторно и урбанистичко планирање - Култура становања - Кућне инсталације	- Уз помоћ медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати историјски развој грађевинарства и повезати га са побољшањем услова живљења (по могућству интерактивно). - Потребно је нагласити значај урбанизма и просторног планирања (на основу посматрања планова, макета, слика насеља, треба објаснити значај околине стана са хигијенског и естетског становишта). - Користите рачунарске мапе за одређивање положаја грађевинских објеката у односу на околину. - Посматрање и анализе примера, навести ученике да анализирају и закључују како се култура становања разликује у зависности од врста насеља (рурално и урбано насеље) и стамбених објеката, које су карактеристике и посебности, као и како се одређује распоред просторија у стану са аспекта

			функционалности, удобности и економичности. - Обезбедити ако је могуће стоврити услове за ситуационо учење кроз компјутерску симулацију, што ће упознати ученике са врстама и наменом кућних инсталација и правилном употребом. У случају да то није могуће анализирати планове одговарајућих инсталација и начин функционисања, након тога одговарајућим скицама и цртежима проверити да ли су ученици разумели поменућу тематику.
- класификује врсте саобраћајних објеката према намени - познаје правила безбедног понашања и кретања пешака и бициклист- повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају - повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе у саобраћају - демонстрира правилно и безбедно понашање пешака и бициклисте на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације	2. Саобраћај (8)	- Саобраћајни системи - Саобраћајни објекти - Управљање саобраћајном сигнализацијом - Правила безбедног кретања пешака и бициклисте	- Безбедност учесника у саобраћају зависи и од прописне инфраструктуре (опреме пута, обележавања и сигнализација, квалитет израде саобраћајних објеката) као и прилагођавања постојећим условима (брзина). Кроз примере симулације, а који су доступни на Интернету, ученике довести у ситуацију да препознају сигурносне ризике и предвиде опасне ситуације у саобраћају. - Уз помоћ мултимедијалних примера објаснити како се управља саобраћајем коришћењем ИКТ и колико такво управљање утиче на безбедност путника и робе. Са аспекта безбедности учесника у саобраћају обратити пажњу на учешће пешака и возача бицикла у јавном саобраћају. За реализацију ових садржаја користити мултимедије као и саобраћајне полигоне практичног понашања у саобраћају у оквиру школе (ако постоје). Ако школа нема просторне могућности за израду саобраћајног полигона, користе дворишта, шири ходници или физкултурне сале ради остваривања овог

			исхода.
- скицира просторни изглед грађевинског објекта - чита и црта грађевински технички цртеж уз помоћ наставника - користи рачуарске апликације за техничко цртање грађевинских објеката уз помоћ наставника - креира дигиталну презентацију уз помоћ наставника - чита и црта грађевински технички цртеж - користи рачуарске апликације за техничко цртање грађевинских објеката - самостално креира дигиталну презентацију и представља је - користи рачуарске апликације за техничко цртање грађевинских објеката - уважавајући потребе савремене културе становање - успешно креира дигиталну презентацију и презентује је	3. Техничка и дигитална писменост (18)	- Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству - Техничко цртање помоћу рачунара - Дигиталне презентације	- На почетку реализације области укратко поновити која су знања и вештине из техничког цртања ученици усвојили у претходном разреду. - Ученике оспособити за рад у рачунарској апликацији за техничко цртање примереној њиховом узрасту и потребама. - Објаснити правила и симболе који се користе у техничком цртању у области грађевинарства. Приликом израде техничких цртежа на папиру и помоћу рачунара користити индивидуални облик рада. - Ученици треба да развијају вештине визуелног опажања и разумевања релацијских односа између објеката и предмета, стога је примерено задати им да скицирају просторни изглед одређеног грађевинског објекта који им је познат. - Представити могућности и рад са једноставним рачунарским апликацијама за 3Д приказ грађевинских објеката. - Ученицима објаснити појам пресека коришћењем наставних помагала и рачуарске симулације - Упознати ученике са радом у рачунарској апликацији за унутрашње уређење стана наглашавајући функционалност и естетску вредност решења. - Израда мини-пројеката хоризонталног и вертикалног пресека стана у коме ученици живе и уређење стана према истим. Скица може бити израђена на папиру или помоћу рачунара. Ученици своја решења скице

			грађевинског објекта и унутрашњег уређења стана самостално представљају током редовне наставе. - Користити дигиталне презентације које ће ученици израдити. Акценат треба да буде на дизајну мултимедијалних елемената презентације, начину представљања решења (ток презентације) и развоју вештине комуникације (контакт са публиком), а не на техници израде презентације. Обезбедити простор за дискусију и давање вршњачке повратне информације на основу успостављених критеријума.
- препознаје основне грађевинске материјале - препознаје грађевинске и пољопривредне машине и алате - описује занимања у области грађевинарства пољопривреде - израђује модел грађевинске и пољопривредне машине уз помоћ наставника - повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину - повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова - повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије - повезује гране пољопривреде	4. Ресурси и производња (20)	- Грађевински материјали - Техничка средства у грађевинарству и пољопривреди - Организација рада у грађевинарству и пољопривреди - Обновљиви извори енергије и рационално коришћење топлотне енергије - Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине - Моделовање машина и уређаја у грађевинарству и пољопривреди	- На почетку рада на овој области упознати ученике са основном поделом грађевинских материјала (према пореклу и намени). Врсте, начин производње, основне карактеристике грађевинских материјала и њихову примену објаснити на елементарном нивоу, без улажења у детаље. - Показати угледне примере појединих грађевинских материјала, а предавање поткрепити сликама, проспектима или мултимедијом. - Упознати ученике са конструктивним елементима грађевинског објекта (темељ, зидови, међуспратна конструкција, степенице и кров) уз међусобно функционално повезивање и начине изградње. Направити везу између конструктивних делова грађевинског објекта и материјала за њихову изградњу. Користити мултимедијалне презентације и одговарајуће цртеже за проверу усвојености знања.

са одређеном врстом производње хране - израђује модел грађевинске и пољопривредне маш- реализује активност која указује на важност рециклаже - образлаже на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије - успешно израђује модел грађевинске и пољопривредне машине			- Уз помоћ мултимедије или слика упознати ученике са врстама грађевинских објеката у оквиру нискоградње, високоградње и хидроградње. Потребно је да ученици повежу делове конструкције и начине градње грађевинског објекта са њиховом наменом. - Оспособити ученике да препознају и повезују алате и машине са врстама грађевинских радова (основна подела грађевинских машина и алата и њихове најважније карактеристике). Користити слике, цртеже и мултимедијалне презентације. - Указати на значај планирања избора материјала за изградњу грађевинског објекта и његове изолације још током пројектовања, са аспекта рационалне потрошње енергије и уштеде топлотне енергије. Повезати значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије. Користити мултимедијалне презентације и узорке одговарајућих материјала. - Упознати ученике са врстама грејања у кући/стану. Кроз разговор са ученицима и уз изношење различитих примера из живота, ученике упутити на правилно и безбедно коришћење уређаја за загревање и климатизацију простора у кући/стану, а све са циљем рационалне потрошње енергије. Посебно нагласити значај великих могућности коришћења обновљивих и алтернативних извора енергије за загревање стана/куће. За реализацију овог дела наставне теме користити мултимедијалне презентације. - Упознати ученике са организацијом рада у пољопривредној производњи и најважнијим машинама и уређајима које су неопходне за нормално одвијање производње. Користити

			разне илустрације модела или мултимедију, да би ученици могли да препознају основне процесе пољопривредне производње са посебним освртом на производњу хране. - Уз помоћ слика, мултимедије или макета ученицима треба представити најважније машине у пољопривреди са њиховим најбитнијим карактеристикама. - Истакнути значај рециклаже материјала и заштите животне средине у грађевинарству и пољопривреди. Пред ученике поставити задатак да израде мултимедијалну презентацију која се односи на рециклажу и заштиту животне средине (из свог блиског окружења или града). Јавно презентовати радове уз дискусију Поступно увести ученике у свет практичног стваралаштва. Кроз практичан рад ученици стечена теоријска знања претварају у функционална, развијајући алгоритамски начин размишљања од идеје до реализације. Њихов стваралачки рад треба да се заснива на изради модела грађевинске или пољопривредне машине, уређаја или модела који користи обновљиве изворе енергије, уз обавезну примену мера заштите на раду.
- уз помоћ наставника, или успешнијих ученика у тиму, израђује техничку документацију, макету и модел пољопривредне или грађевинске машине - уз помоћ наставника или успешнијих ученика у тиму безбедно изводи радне операције - израђује техничку	5. Конструкторско моделовање (20)	-Израда техничке документације - Моделовање машина и уређаја у грађевинарству и пољопривреди - Моделовање макета/модела у грађевинарству пољопривреди - Представљање идеје поступка израде и решења производа - Одређивање тржишне вредности производа,	- Ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине. Потребно је поступно уводити ученике у алгоритме конструкторског моделовања при изради сопственог пројекта, креирању планске документације (листа материјала, неопходан прибор и алат, редослед операција, процена трошкова) до извршавања радних операција, графичког представљања замисли и процене и вредновања.

документацију, макету и модел пољопривредне или грађевинске машине - самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта - самостално проналази информације потребне за израду макете и модела - самостално креира планску документацију користећи програм за обраду текста - припрема и организује радно окружење - самостално израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата, машина у складу са принципима безбедности на раду- успешно израђује техничку документацију, макету и модел пољопривредне или грађевинске машине - успешно израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата, машина у складу са принципима безбедности на раду - учествује у успостављању критеријума за вредновање,		укључујући и оквирну процену трошкова - Представљање производа и креирање дигиталне презентације	- Ученике могу да се сами опредељују за одређену активност у оквиру дате теме која се односи на израду модела разних машина и уређаја у грађевинарству, израду макете грађевинског објекта или стана на основу плана и предлог за његово уређење као и моделовање машина и уређаја у пољопривредној производњи. Ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ, израђују макету/модел, поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. - У пројекат се може укључити и више ученика уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. Ученици учествују у успостављању критеријума за вредновање, процењују свој рад и рад других и предлажу унапређење постојеће макете/модела. У свим сегментима наставе у овој области, код ученика треба развијати предузетнички дух затевима да се врши процена употребљивости и оправданости реализованих решења.

процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење модела/макете - одређује реалну вредност израђене макете/модела укључујући оквирну процену трошкова			

Кључни шпојмови: грађевинарство, пољопривреда, саобраћај, техничка документација, енергетика, предузимљивост и иницијатива

С обзиром да је настава теоријско-практичног карактера, часове треба реализовати поделом одељења на 2 (две) групе.

Наставник је у планирању, припреми и остваривању наставе и учење аутономан. За сваки час треба планирати и припремити средства и начине провере остварености пројектованих исхода.

Посете музејима технике, сајмовима и обиласке производних и техничких објеката треба остваривати увек када за то постоје услови, ради показивања савремених техничких достигнућа, савремених уређаја, технолошких процеса, радних операција и др. Када за то не постоје одговарајући услови, ученицима треба обезбедити мултимедијалне програме у којима је заступљена ова тематика.

Праћење и вредновање наставе и учења

Вреднују се процес и продукти учења.

У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др).

Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак и инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених исхода постигнућа у	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;	- Свакодневно бележење активности ученика на часу (практичан рад и усмено одговарање) у евиденције	- континуирано

току савладавања програма предмета. Процењују се: вештине разумевања, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим задацима; вештине, руковање алатима и технологијама и извођење радних задатака.	– лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању	наставника: број јављања (тачни одговори): за једно јављање +, за јављање више пута ++, за давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања 5, ко не зна одговор – (три минуса 1), домаћи задаци: за 3 неодражена домаћа здатка 1. Напомена: водити рачуна о: - свеобухватности одговора - сналажењу у одговарајућим и наменским програмима и апликацијама - хоризонталном и вертикалном повезивању градива - Писане провере, свеска евиденције: Бодовање: 20-39% оцена 2 40-59% оцена 3 60-79% оцена 4 80-100% оцена 5 - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...), степен знања свих чланова групе, квалитативно и квантитативно	- након завршетка теме - по потреби - по потреби

	проблема и у недовољној мери критички расуђује; Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;	процењивање резултата рада група (апликација, табела...). - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције: Прва два пара која ураде добијају + или 5 (у зависности од тежине задатка)	
Ангажовање и активности ученика у настави	Оцену одличан (5) добија ученик који: – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.		Пресек стања по тромесечјима

Неки од начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

Вредновање ученика са тешкоћама у развоју

Елементи вредновања:

- Однос прем раду
- Праћење постављених задатака

Уважавање других ученика и наставника, праћење правила понашања на часу, доношење прибора за рад

Корелација са другим предметима: физика, математика, ликовна култура, информатика и рачунарство, биологија

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

(годишњи фонд 36; недељни фонд: 1)

Циљ предмета: Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме, кроз практични рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; – идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; – разматра са другима шта и како је учио и где та знања може применити.	КОМУНИКАЦИЈА Уметничко наслеђе (музеји и експонати). Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу). Уметничко наслеђе (уметност некад и сад).	Фронтални и индивидуални	Вербална, дијалошко-демонстративна и метода практичног рада	Слушање, упоређивање, уочавање, примена, анализирање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, истраживање, самостално тумачење. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике на активно деловање, мотивише их и развија активан однос према култури и визуелној	Пројектор, Оловке, темпере, дрвене боје, разни предмети, троугао, шестар...	Физика Српски језик и књижевност Историја ТиТ	Репродукције уметничких дела	Септембар. Октобар

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
				уметности.				
– прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму; – обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу;	ТЕКСТУРЕ Текстура (врсте текстура – тактилна и визуелна; текстуре у природи и уметничким делима, материјали и текстура, облик и текстура, линија и текстура, ритам и текстура). Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови).							Октобар, новембар
– користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу;	БОЈА Пигментне боје (хроматске и ахроматске боје; основне и изведене боје). Дејство боја (утисак који боја оставља на посматрача; топле и хладне боје; комплементарне боје). Светлост и боја (светлост као услов за опажање боје, разлике у опажању боја; валер; градација и контраст).							Децембар, јануар, фебруар, март, април

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
	Примена боја (технике и средства: акварел, темпера, мозаик, витраж, апликативни програми...; изражајна својства боја у керамици, скулптури, графици, таписерији, дизајну одеће и обуће, индустријском дизајну...; примена у свакодневном животу ученика).							
– опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј;	ПРОСТОР Амбијент (елементи који чине амбијент – дизајн ентеријера, атмосфера, корисници; утицај амбијента на расположење, активност и учење; обликовање школског простора; поставка изложбе).							Април, мај
– изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником;	УОБРАЗИЉА Стваралачка уобразиља (стварност и машта, значај маште; разноврсне информације као подстицај за стварање – снови, бајке, митови, легенде...). Уметничко наслеђе (необична уметничка остварења).							мај, јун

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

(годишњи фонд 36; недељни фонд: 1)

Циљ наставе и учења музичке културе је:

Да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа; стицање знања о музичким инструментима;

Препознавање обрађене теме;

Постизање активног и ангажованог слушања музике – континуирано у дужем трајању, препознавања инструмента, облика, жанра, стила (епохе);

Развијање естетског укуса, критичких способности и могућности да процењују вредност слушане композиције;

Разумевање музичког изражавања кроз певање и свирање;

Неговање способности извођења музике и осетљивости за музичке вредности;

Подстицање стваралачког ангажовања и активног учешћа у музичком животу своје средине.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ОБРАДА	ОСТАЛО	СВЕГА	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
ЧОВЕК И МУЗИКА	5	2	7	Дигитална компетенција, естетичка компетенција, компетенција за учење, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву, рад са подацима и информацијама, сарадња
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	4	1	5	Естетичка компетенција, компетенција за учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини,
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	8	2	10	Естетичка компетенција, компетенција за учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према здрављу
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	9	2	11	Естетичка компетенција, компетенција за учење, комуникација, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском

				друштву, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, , решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	2	1	3	Дигитална компетенција , естетичка компетенција , компетенција за учење, комуникација, дговорно учешће у демократском друштву, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацјама, сарадња,

ИСХОДИ Ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА
– повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у	ЧОВЕК И МУЗИКА	Средњи век, Ранохришћанска музика. Византијско певање. Грегоријански корал. Рани облици вишегласја – мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери минезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. Ренесанса Развој духовног и световног	Методе рада: демонстрација , вербалне методе, игровне активности, показна метода Облици рада: фронтални, групни, индивидуални Наставна средства: музички уређај, пројектор, компјутер и пратећа опрема

средњем веку и ренесанси; – опише улогу музике у средњовековној Србији; – уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; – издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената		вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да Палестрина, О. ди Ласо. Инструментална музика ренесансе	
-одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; опише разлику у начину добијања звука код инструмената са диркама;	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти	Наставне методе: демонстрација, вербалне методе, игровне активности. Облици рада: фронтални, групни, индивидуални Наставна средства: музички уређај, пројектор, компјутер и пратећа опрема.
разликује вокално-		Елементи музичке	Наставне методе: демонстрација, вербалне

инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе; – коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; – уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике; – идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	изражајност: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокално-иструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором	методе,игровне активности,показна метода Облици рада: фронтални,групни,индивидуални . Наставна средства: музички уређај,пројектор,компјутер и пратећа опрема.
изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/или електронске инструменте, самостално и у групи; – примењује правилну		Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике	Наставне методе: демонстрација , вербалне методе,игровне активности,показна метода Облици рада: фронтални,групни, индивидуални . Наставна средства : музички инструменти,музички уређај,компјутер и пратећа опрема.

технику певања; – примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – развије координацију и моторику кроз свирање и покрет; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху деčјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста деčјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом	
учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других		Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука.	Методе рада: демонстрација,игровне активности,показна метода Облици рада: фронтални,групни,индивидуални . Наставна средства: музички инструмент

уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе.	

Кључни појмови: световна музика, духовна музика, вишегласје, народна музичка традиција, музички инструменти.

Начин прилагођавања програма:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања)
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем.

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика				
Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета; процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; коришћење ИКТ-а и извођење задатака. ангажовање ученика у	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5); ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4); ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа,	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника - Усмено одговарање -Израда дечијих инструмената	-чек листе, педагошка свеска наставника, Дневник образовно-васпитног рада	Свакодневно бележење током године Пресек стања по тромесечју, по полугодишту и на крају наставне године Свакодневно бележење по потреби Периодично праћење након обрађене наставне теме

настави. одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3); ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2); веома висок степен ангажовања ученика (5) висок степен ангажовања ученика (4) средњи степен ангажовања ученика (3) низак степен ангажовања ученика (2) Број јављања: Прегледање дневника слушања музике Израда, уложен труд, креативност и идеја за израду дечијих инструмената Редовност и залагање на часовима хора Сарадња у групи, рад у пару (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама, израда паноа, презентације, одабир слушаних примера и занимљивости) Све што је рађено на часу налази се у	- Записивање ритмичких диктата и петнаестоминутне писане провере - Групни рад и рад у пару (презентација) - Учествовање у школским приребама, тематским радионицама и изради пројеката Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на		

	свескама Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (тематска радионица, израда квиза и асоцијација) Осмишљавање музичког текста на одређене теме	часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на школским приредбама, тематским радионицама и изради пројеката -Несебичном пружању помоћи другима		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Годишњи фонд часова: 108; недељно: 3;

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања јесте:

Да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Задаци наставе физичког и здравственог васпитања су да ученици:

- упознају значај и суштину физичког вежбања,
- постигну хармонични физички развој и правилно држање тела,
- развију хигијенске навике ради ефикасног очувања здравља, повећања отпорности организма на штетне утицаје савременог начина живота и рада, као и других неповољних утицаја средине,
- усвоје одређени фонд моторичког знања, умења и навика неопходних за ефикасно задовољење потребе развоја и очувања здравља, коришћења слободног времена и решавању свакодневних моторичких задатака,
- подстичу и активирају латентне способности и изузетне моторне надарености за свестрано развијање у спорту.

Оперативни задаци:

- Усмерени развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације;
- Усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика и навике предвиђених програмом физичког васпитања;
- Примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичење и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем и сл.;
- Естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности;

Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

Наставни садржаји	Исходи	Садржаји

АТЛЕТИКА	- комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу - развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике - разликује атлетске дисциплине	Техника штафетног трчања Скок увис (опкорачна техника) Скок удаљ Бацање кугле (до 2 кг) Истрајно трчање - припрема за крос Тробој
СПОРТСКА ИГРА КОШАРКА	- изведе елементе кошаркашке технике у игри - примењује основна правила кошарке у игри - учествује на унутар одељењским такмичењима - користи елементе кошарке у игри - примени основне елементе тактике у одбрани и нападу	Кретање у основном ставу у одбрани Контрола лопте у месту и кретању Дриблинг Шутирања Откривање и покривање(сарадња играча) Вођење лопте Хватања и додавања лопте Принципи индивидуалне одбране Основна правила кошарке Финтирање Основни принципи колективне одбране и напада
СПОРТСКА ГИМНАСТИКА	- одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела - користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици	Вежбе на тлу Прескоци и скокови Ниска и висока греда Гимнастички полигон Двовисински разбој Вежбе у упору Вежбе у вису
РИТМИКА И	- изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу - игра народно коло	Ритмичка вежба без реквизита Вежбе са вијачом

ПЛЕС	- изведе кретања у различитом ритму - изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура	Народно коло „Моравац“ Народно коло из краја „Ужичко“ Енглески валцер
ТЕСТИРАЊЕ И МЕРЕЊА	- упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак	Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности
ПОЛИГОНИ	- примени досегнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу - примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама	- полигон у складу са реализованим моторичким садржајима
ТЕОРИЈА	- објасни својим речима сврху и значај вежбања - користи основну терминологију вежбања	Реализује се кроз све наставне теме и садржаје Уводни час Последњи час
Физичке способности;	- примени једноставне комплексе простих и опште припремних вежби у већем обиму и интензитету у самосталном вежбању - изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама	Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације
Физичка и здравствена култура;	- наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље - разликује здраве и нездраве начине исхране - направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања - препозна врсту повреде - правилно реагује у случају повреде	- наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље - разликује здраве и нездраве начине исхране - направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања - препозна врсту повреде

	чува животну средину током вежбања	- правилно реагује у случају повреде - чува животну средину током вежбања о - основна правила вежбања, основна правила кошарке и правила рукомета - понашање према осталим субјектима у игри(према судији, играчима супротне и сопствене екипе)
Ученици ослобођени од практичног дела наставе	- наведе основна правила гимнастике, атлетике, рукомета - дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања - презентује и анализира информације о физичком вежбању, здрављу, спорту, историји спорта - учествује у организацији спортске недеље и школских такмичења	- суђење, вођење статистике, региструје резултат - прати ниво ативности ученика на часу или такмичењима - припрема репортажу са спортских догађаја - буде ђак репортер на спортској недељи

СЕКЦИЈЕ

Формирају се према интересовању ученика. Наставник сачињава посебан програм узимајући у обзир материјалне и просторне услове рада, узрасне карактеристике и способности ученика. Уколико је неопходно секције се могу формирати према полу ученика. Ученик се у сваком тренутку може укључити у рад секције.

АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ

Од активности у природи, планирана су два кроса.

Кросеви:

- јесењи крос, у организацији Црвеног крста (октобар),
- пролећни крос, у организацији Спортског савеза и РТС-а (мај)

ШКОЛСКА И ВАНШКОЛСКА ТАКМИЧЕЊА

Школа организује и спроводи спортска такмичења као интегрални део процеса физичког васпитања, тј. обавезна унутар школска и међуодељењска такмичења у :

- спортској гимнастици (у зимском периоду)
- атлетици (у пролећном периоду)
- најмање једној спортској игри (у току године).

Ученици могу да учествују и на такмичењима у систему школских спортских такмичења Републике Србије, који су у складу са наставним планом и програмом.

ОСЛОБАЂАЊЕ УЧЕНИКА ОД НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА

- Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара. Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима.
- За рад са ослобођеним ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и у корелацији са другим предметима.
- Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да: суде, воде статистику, региструју резултат, или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу; направе едукативни постер или електронску презентацију, припреме репортажу са спортског догађаја; прате и евидентирају активност ученика на часу уз помоћ наставника и на други начин помажу у организацији, часовних ванчасовних и ваншколских активности.
- Исходи за ученике ослобођене од практичног дела наставе: наведе основна правила гимнастике, атлетике, рукомета; дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања; презентује и анализира информације о физичком вежбању, здрављу, спорту, историји спорта; учествује у организацији спортске недеље и школских такмичења.

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: РУСКИ ЈЕЗИК**ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА**

Циљ учења *руског језика* у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Предметни исходи	Стандарди	Компет ен ције Општ е међуп ре д метне компет ен ције	Назив теме/ садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остварива ња програма (Дидактичк о- методичк о упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>

Познавање специфичности промене именица на – ИЯ. Знати називе држава Употреба облика МОЖНО, повратних глагола, Промена придева у једнини. Употреба и промена заменице Какој у једнини. Учење правила у вези с видом глагола. Знам промене и специфичности промене именица у првој и другој деклинацији. Знам употребу упитних заменица КТО и ЧТО. Знам употребу и специфичност промене глагола на – обать и –евать. Знам употребу глагола интересоваться. Умем да правилно изговарам лексичке јонш, ц, щ, з, ж, ш, ч, џ, тему разговора о излету, затим учење конструкција за исказивање свиђања и несвиђања. Усвајање констукција за исказивање да става да неконештохоћеи неће.	ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фрази других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно. ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ДСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро. ДСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. ДСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација	Учење назива географских појмова, исказивање одушевљења и досаде, лексика на тему разговора о активностима током распуста.	распуст, време, догађаји из прошлости	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика, ППТ Увођење ученика у главне појмове. Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник Клетов радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла, Коришћење Клет-овог е-уџбеника. Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно-цртежи Москве, музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање историја, српски језик Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак

Разуме промену и специфичности промене именица у првој и другој деклинацији. Разуме употребу упитних заменица КТО и ЧТО. Разуме употребу и специфичност промене глагола на –обати и –евати. Зна употребу глагола интересовати. Разуме правилан изговор сугласника Ж,Ш,Ч,Џ.	ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања. ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске теме ДСТ.2.1.2. Разуме једноставније поруке личне природе. ДСТ.2.1.3. Разуме једноставнија упутства и поступа у складу с њима.	Компјутерска компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација	В Санкт-Петербургу Проширивање лексичког фонда на тему разговора о излету, затим учење конструкција за исказивање свиђања и несвиђања. Усвајање конструкција за исказивање да става да неко нешто хоће и неће. Учење конструкција за исказивање интересовања.	Излет, свиђа ми се, хоћу, нећу	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/ методе обликовања Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, ликовна култура, биологија Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е- уџбеника, е-модова платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера писмених задатака

Разуме специфичности промене придева у множини, затим употреба заменице	ДСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао). ДСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника. ДСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби). ДСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет. ДСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична и ДСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.	Компјутерска енциклопедија за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација	Приширивање лексичког фонда, употреба конструкција за исказивање поређења у вези са темом поређења градова. Разговор о знаменитостима. Проширивање лексичког фонда на тему пријављивања,	путовања, туристи	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, физичко васпитање, верска настава и грађанско васпитање. Осмишљавање додатног материјала Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија... Коришћење е-уџбеника и е-платформе Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-вежба контролни задатак у децембру

Разуме употребу императива у руском језику. Учење бројева од 70 до 199. Учење специфичности облика генитива множине код именица. Затим употреба облика за исказивање количине много, мало... Употреба облика надо. Употреба личним заменица и просторних одредби. Изговор сугласника П и Б.	ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке убелешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.	Компетенција за учење: Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција: Дигитална компетенција	Вечеринка у Лены Проширивање знања на тему исказивања наредби и запосвести. Усвајањеновелексикена темуколичинеи употрена кроз језичке конструкције у разговору са продавцем. Проширивање лексичког фонда у вези са описивањем стана или собе.	Изражавање заповести, количине, опис	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, музичка култура. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза.	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера писмености у марту

Учење и употреба промене придева у једнини. Учење и употреба будућег времена, затим специфичности промене глагола есть и пить, употреба глагола играть са предлозима В и На, учење и употреба релативних реченица са обликом который, изговор И и Й.	ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке убелешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција	Где мы учимся Учење лексике у циљу формирања конструкција поређења са акцентом на систем образовања у Русији, учење правила и лексике која омогућује вођење електронске преписке. Употреба језичких конструкција у циљу разговора на тему будућности, разговор о распореду часова и омиљеним предметима, учење и употреба констукција за исказивања извињења и навођење разлога. Учење и употреба конструкција за исказивање онога што особа воли или не воли да једе и пије. Учење и употреба лексике на тему исказивања мишљења, слагање и неслагање.	истем оцењивања, разумевање имејла, распоред часова, извињавање, волим-не волим, школа	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е-учбеника и е-модова, платформе, квиза, игре викторине	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера Евалуација и самоевалуација

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- штовећа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА

Назив предмета	ВЕРСКА НАСТАВА
Циљ	Циљ учења програма <i>верске наставе</i> је упознавање ученика са културно-историјским приликама у Палестини пред Христово рођење и улогом и значајем Светог Јована Претече; развијање свести о значају покајања и врлинског живота; упознавање са настанком новозаветних књига и кључним новозаветним појмовима као и подстицање ученика да самостално читају Свето Писмо; стицање основних знања о личности Пресвете Богородице; усвајање хришћанског поимања слободе; живот по Јеванђељу; разумевање догађаја Страдања и Васкрсења Христовог као кључне за спасење света и човека као и значаја догађаја Вазнесења и Педесетнице; упознавање са мисионарском делатношћу светих апостола као и узроцима гоњења хришћана; подстицање ученика на толеранцију према припадницима других вероисповести.
Разред	шести
Годишњи фонд часова	36 часова

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе - уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања - каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе - препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава - преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњега каже да је он припремао народ за	УВОД	-упознавање са садржајем програма и начином рада -прелиминарна систематизација
	ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖИЈЕГ	-историјске околности пред долазак Христов -старозаветна пророштва о доласку Месије -Свети Јован Претеча
	УВОД У НОВИ ЗАВЕТ	-Нови Завет је испуњење Старог Завета -новозаветни списи(настанак, подела, функција, аутори...) -Јеванђелисти
	БОГО ЧОВЕК ИСУС ХРИСТОС	-Пресвета Богородица –Благовести -Богородичини празници -Рођење Христово -Христос је Богочовек

долазак Христа - доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом - закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима - наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка; - пронађе одређени библијски одељак; - каже да се Библија користи на богослужењима; - именује Јеванђељисте и препозна њихове иконографске симболе; - буде подстакнут на читање Светог Писма моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“; - препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; - препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; - уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога - преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима;		- Крштење Христово - Христова чуда - Новозаветне заповести и Беседа на гори - Христос – Онај који је наш „пут, истина и живот“ - Лазарева Субота и Цвети - Тајна Вечера – прва Литургија - Страдање Христово - Васкрсење Христово
	ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА	- Вазнесење и Педесетница - заједница у Јерусалиму, према извештају из Дела апостолских - мисионарско дело светог апостола Павла - гоњења Цркве - Свети цар Константин и крштење царства

-преприча библијски опис Рођења Христовог - препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека -преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; - препозна да су Христовачуда израз Његове љубави према људима; -увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; -бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; -преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; -увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа спрема Христове личности; -хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; -преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; - преприча библијски опис Христовог Страдања и Васкрсења -кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих - преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; - каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; -именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; - уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; - објасни значај доношења Миланског едикта; - усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења		

ТЕМА/ОБЛАСТ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (верска настава)
УВОД	-уознавање ученика са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада
ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖИЈЕГ	-упућивање на библијске и друге изворе сазнања о овој теми -подстицање ученика на повезивање са ранијим градивом и градивом из других предмета, истраживање, разговор и постављање питања
УВОД У НОВИ ЗАВЕТ	-упућивање на библијске и друге теолошке изворе сазнања - подстицање ученика на повезивање са ранијим градивом и градивом из других предмета, истраживање, разговор и постављање питања
БОГОЧОВЕК ИСУС ХРИСТОС	-упућивање на библијске и друге теолошке изворе сазнања -подстицање ученика на разговор, постављање питања, размишљање и истраживање библијских списа као и тумачења Отаца Цркве -подстицање на постављање питања о смислу Христовог доласка и стварним последицама на наш живот
ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА	-упућивање на библијске и друге теолошке и историјске изворе сазнања -подстицање ученика на разговор, постављање питања, размишљање и практичну примену знања -повезивање са историјским чињеницама и упућивање на историјске изворе као и поређење

Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

Врсте наставе:

Настава се реализује кроз следеће облике наставе:

- теоријска настава (35 часова)
- практична настава (1час)

Место реализације наставе:

- Теоријска настава се реализује у учионици;

-Практична настава се реализује у цркви –учешћем у литургијском сабрању;

Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе:

-уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.

-реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.

-квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава

Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе –узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.

-у остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.

-настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе:

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

-процењивањем реакције ученика

- прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;

-провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова;

Оцењивање:

-из изборног предмета верска настава ученик се оцењује описно на основу остварености циљева, постигнућа и ангажовања. Закључна оцена може бити: истиче се, добар и задовољава.

Критеријуми за оцењивање су редовност у похађању наставе, заинтересованост и активно укључивање у процес наставе. Праћење ће се остваривати систематским посматрањем тј. процењивањем реакције ученика, провером знања и испитивањем ставова.

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

Основна школа „Михаило Младеновић Сеља“

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика

Школски програм за шести разред основног образовања и васпитања

В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА

Циљ учења слободне наставне активности Вежбањем до здравља је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

Годишњи фонд: 36 часова

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Сарадња – Одговоран однос према здрављу – Одговоран однос према околини – Одговорно учешће у демократском друштву	– дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље; – упоређи специфичности вежбања у спорту и ван спорта; – разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима; – има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању; – препозна ситуације у којима не сме да вежба; – препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље; – повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет; – поштује еколошка правила у средини где вежба; – правилно поступа у пружању прве помоћи при	ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања. Утицај вежбања на здравље, раст и развој. Људско тело и вежбање – кости, зглобови, мишићи. Специфичности вежбања у и ван спорта. Правилно и неправилно вежбање. Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустајање. Када не треба вежбати. Вежбање и имунитет. Значај вежбања на чистом ваздуху. Вежбање и очување животне средине. Повреде при вежбању и прва помоћ.
		ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ Исхрана као извор енергије. Карактеристике основних животних намирница

	повредама у вежбању; – критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање; – користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед; – разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела; – препозна ризике гојазности и мршавости; – наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу; – критички се односи према рекламираним производима животних намирница; – аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета; – доведе у везу вежбање са правима детета; – аргументује значај вежбања после болести и неких повреда; – поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту; – преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером.	важних за вежбање. Гојазност и мршавост – ризици и компликације. Како и где се информишемо о здравом начину исхране. Производи који се рекламирају, а треба их избегавати. Различите врсте дијета и њихови позитивни и негативни ефекти. Правилна исхрана пре и после вежбања. ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД Идеал физичког изгледа некад и сад. Правилно држање тела и физички изглед. Претерана употреба дигиталних технологија и последице на здравље и физички изглед. Утицај вежбања и здравих начина живота на физички изглед. У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ Остваривање права детета на раст, развој, здравље, игру и дружење кроз вежбање прилагођено могућностима и потребама. Доступност опреме и простора за вежбање. Родна (не)равноправност у вежбању и спорту. Вежбање после болести и повреда. Значај вежбања за особе са сметњама у развоју и инвалидитетом и спортови прилагођени њиховим могућностима.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ

Циљ учења слободне наставне активности Музиком кроз живот је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Годишњи фонд: 36 часова

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	– примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје елементе динамике у свакодневном животу; – анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са садржајем композиције; – изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте; – изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора; – искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у манифестацијама; – користи различите технике телесних перкусија	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Проширивање знања о музичким елементима. Изражајна својства динамике. Врста, карактер и примена темпа. Тон: боја и текстура Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити. Повезивање звука и ритма. Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања; Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас. Индивидуално и групно свирање.

	самостално и у групи; – препознаје говор тела, свој и своје околине; – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; – критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога;	ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета. Координација различитих менталних и физичких капацитета Правилно дисање. Концентрација. Говор тела. Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња. Брзина реаговања на различите захтеве из окружења. Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу. Стимулација и активација организма на психомоторном и когнитивном нивоу. Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела. Body percussion.
	– објасни и примени различите технике критичког мишљења; – самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано исказе утисак о слушаним делима; – вербализује свој доживљај музике; – исказе свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог – примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...); – самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења;	КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ Технике критичког мишљења. Дрво проблема. Дебата. Шест шешира. Мозгалица. Трибине. Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема. Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска. Обликовање оригиналног мишљења. Музичка критика. Анализа композиције Развијање способности и интересовања за целоживотно образовање.